

วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี

Journal of Mani Chettha Ram

Wat Chommani

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2561)

Vol 1 No.2 (July-December 2018)

P-ISSN : 2774-0455 (Print)

E-ISSN : 2774-0978 (Online)

วัดอุปประสงค์

วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทวิจารณ์หนังสือ แก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร

ทัศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา

กำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน)

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

เจ้าของ

111/1 วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย 43000 โทร 09-08537866

e-mail: manichettharam@gmail.com

❁ ที่ปรึกษา

พระเทพกิตติมุนี, ดร.

ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย

พระราชรัตนาลงกรณ์, รศ.ดร.

เจ้าคณะจังหวัดหนองคาย

พระศรีวิชิโรโมลี

รองเจ้าคณะจังหวัดหนองคาย

พระครูปลัดสุวัฒนพรหมจริยคุณ

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

❁ บรรณาธิการบริหาร

พระครูสุตรัตนารักษ์

เจ้าอาวาสวัดจอมมณี

❁ หัวหน้ากองบรรณาธิการ

ดร.เกษภา ผาทอง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

❁ กองบรรณาธิการ

พระศรีญาณวงศ์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

พระครูภาวนาธรรมโฆสิต, ดร.

เจ้าคณะอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

พระครูปริยัติสุวรรณวัฒน์, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

พระนัสสนะ ส่างช้าง, ดร.

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

พระมหาจำนงค์ สิริวิณโณ, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

พระมหาฐิติวัตร หมั่นกิจ, ดร.

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร. อธิภัทร เสรีรังสรรค์

มหาวิทยาลัยรังสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล

มหาวิทยาลัยรังสิต

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัช ด้วงทองคำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วินิจ ฝาเจริญ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พลตรี ดร.วัลลภ มณีเชษฐา

มหาวิทยาลัยเนชั่น

ดร.สมพงษ์ เกษานุช

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ดร.ประภาส แก้วเกตุพงษ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พระปลัดสมชาย ปโยโค, ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส

ดร.ธีรดนัย กัปโก

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ดร.ภูษิต ปุณณิรมย์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ดร.วุฒิพงษ์ บัวชัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พระมหาสาธิต ดิขปญโญ

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

นายสมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

🌸 ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระพรเทพ เข้มเครือ

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

พระณรงค์ฤทธิ์ ดีทองหลาง

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

🌸 ฝ่ายกฎหมาย

ชัยวิทย์ ฤทธิพิชัยวัฒน์

นิติกรกรชำนาญการ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

🌸 ออกแบบปก

นายสมศักดิ์ พะปะเสน

โรงเรียนพระเทพบัณฑิตวิทยานุสรณ์ จังหวัดหนองคาย

🌸 จัดรูปเล่ม

พระวินัย นาคา

วัดจอมมณี ตำบลมีชัย อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

🌸 พิมพ์ที่

ศูนย์เรียนรู้การผลิตและจัดการธุรกิจสิ่งพิมพ์ดิจิทัล มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ใน
พระบรมราชูปถัมภ์ เลขที่ 1 หมู่ 20 ถ.พหลโยธิน ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 13180

โทรศัพท์ 0 2529 0574 7, 0 2909 1633 www.vru.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารฉบับนี้เป็นฉบับแรก ประจำปีพุทธศักราช 2561 บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ เนื้อหาสาระของบทความยังคงเนื้อหาสาระที่หลากหลายเช่นเคย จำนวนบทความทั้งหมด จำนวน 8 เรื่อง ซึ่งประกอบด้วย บทความวิจัย จำนวน 5 เรื่อง และ บทความวิชาการ จำนวน 3 เรื่อง วารสารกำลังพัฒนาปรับปรุงรูปแบบและประเด็นหลักเพื่อเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจาก ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) และเพื่อให้คุณภาพของ บทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา ในมิติเพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยในมหาวิทยาลัยสงฆ์รวมถึงคณะ สงฆ์ไทย และสถาบันภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการ หรือบทความวิจัย ซึ่งกองบรรณาธิการได้ดำเนินการตามกระบวนการเชิงหลักการเผยแพร่ บทความตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทุกประการ

กองบรรณาธิการวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี ขอขอบคุณท่านผู้เขียน ท่านสมาชิก และท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจและไว้วางใจวารสารของเราเป็นอย่างดีตลอดมาและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์มีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่านบรรณาธิการ ขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาอ่านและแนะนำการปรับแก้ บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อ ผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

พระครูสุตัตตนาภรณ์
บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ	(ก)
บทบรรณาธิการ	(จ)
สารบัญ	(ฉ)

บทความวิจัย : Research Article

เปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	1
---	---

An Analytical Comparison of the Third Precept to the Foundation of Civil and Commercial Code

กิตติ ภูผา, โสวิทย์ บำรุงภักดิ์ และพระมหามิตร ฐิตปัญโญ

ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด	12
--	----

Village Committees' Opinions on Good Governance-Based Administration at Tambon Kamphaeng Administrative Organization in Kaset Wisai District, Roi Et Province

พระสมศักดิ์ โสสวโร (ผดุงรัตน์) และไพรัช พันธ์มัญญ

การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น	22
--	----

Administration Rubbish Kitchen Behaviour of People in Trative Organization of Tombon Chumphae, Muang Chumphae, Khornkaen Province

ธนวรรณ ตรีสุนัย และจันทร์เพ็ญ เจริญทรัพย์

สมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4	30
--	----

Work Capability of Personnel of Department of Appealate Litigation Region 4

อรนุช กบรัตน์, เรียงดาว ทวะชาลี และชงชัย สิงอุดม

บทความวิชาการ : Academic Article

กฎหมายที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของพระสงฆ์	41
---------------------------------------	----

Laws Related to the Property of Monks

พระนิพนธ์ อธิปญโญ (วงศ์วังเพิ่ม)

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	48
-----------------------	----

เปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์หลักเบญจศีล ข้อที่ 3

กับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์*

An Analytical Comparison of the Third Precept to the Foundation of Civil and Commercial Code

กิตติ ภูผา

Kitti Poopha

โสวิทย์ บำรุงภักดิ์

Sowit Bamrungphak

พระมหามิตร ฐิตปญโญ

Phra Mahamit Thitpanyo

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: kittipoopha@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท 2) เพื่อศึกษาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และ 3) เพื่อเปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ด้วยการศึกษาพระไตรปิฎก เอกสารวิชาการทางพระพุทธศาสนา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และเอกสารวิชาการทางกฎหมาย แล้วนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กาเมสุมิฉฉาจารา เวรณณํคือ การเว้นจากการประพฤติดีกามทั้งหลาย อันเป็นการประพฤติไม่ชอบทางกาย และเป็นหลักธรรมประจำสังคมของมนุษย์ซึ่งก่อให้เกิดความเคารพสิทธิในบุคคลที่เป็นที่รักที่หวงแหนของผู้อื่น สร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับสถาบันครอบครัว สร้างความสมัครสามัคคีกันและไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในสังคม ส่วนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดหน้าที่ของสามีภริยาตามมาตรา 1461 หากสามีภริยาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดกระทำความผิดหน้าที่ก็เป็นเหตุให้อีกฝ่ายฟ้องหย่าตามมาตรา 1516 (1) และเรียกค่าทดแทนตาม มาตรา 1523 ได้ เมื่อเปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วทำให้ทราบว่า ความเป็นสามีภริยาตามหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 มีความหมายครอบคลุมสามีภริยาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์การละเมิดตามหลักเบญจศีล

* Received 14 May 2017; Revised 2 July 2017; Accepted 10 October 2018

คำสำคัญ: เบญจศีล ข้อที่ 3, ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

Abstract

The objectives of this research paper are 1) to study the 3rd Benjasila Principle in Theravada Buddhism, 2) to study the Civil and Commercial Code, and 3) to analyze the analytical comparison of the 3rd Benjasila Principle with the Civil and Commercial Code. This research is a documentary research. by studying the Tripitaka Buddhist academic papers Civil and Commercial Code and Legal Academic Documents Then present the research results by descriptive analysis method. The results of the study revealed that the third principle of the Benchasila, Kamesumicchara Veramani, is abstinence from all sexual misconduct. which is an unhealthy behavior and it is a social principle of human beings that fosters respect for the rights of those who are loved and cherished by others. Build solidarity with family institutions Create a solidarity and trust each other of people in society As for the Civil and Commercial Code, the duties of the husband and wife under Section 1461, if either spouse commits a breach of duty, causes the other to file a claim for divorce under Section 1516 (1) and may claim compensation under Section 1523 when: An analytical comparison of the Principle No. 3 with the Civil and Commercial Code has revealed that Husband and wife according to the Five Principles, Article 3, has the meaning covering husband and wife according to the Civil and Commercial Code, violations of the Five Principles.

Keywords: The Third Precept, The Foundation of Civil and Commercial Code

บทนำ

ในพระพุทธศาสนาเถรวาทมีแนวทางการปฏิบัติตนต่อบุคคลประเภทต่างๆ ที่เราต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ตามหลักทศก ในสังคาลสูตร ๗ ทิสาปฏิจจาทนกันด้วยวิธีการปิดป้องทิศ 6 (ที.ปา.(ไทย)11/266/212) และทิศที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยาโดยตรง คือ ทิศเบื้องหลัง ได้แก่ บุตรภรรยา ซึ่งมีการปฏิบัติต่อกันระหว่างสามีและภรรยา และหน้าที่ที่เหมือนกันระหว่างสามีและภรรยาคือไม่ประพฤตินอกใจ

ปัญหาการประพฤตินอกใจกันและกันระหว่างสามีและภรรยาที่เกิดขึ้น ในทางพระพุทธศาสนานั้น เนื่องมาจากการประพฤติผิดเบญจศีล ข้อที่ 3 กาเมสุมิจจาจารา เวมณี

(เจตนาเครื่องเว้นจากการประพตติผิดในกาม) (ที.ปา.(ไทย) 11/360/432) ดังพุทธพจน์ที่ว่า ในเมื่อมนุษย์มีอายุขัย 10,000 ปี มนุษย์บางพวกมีวรรณะดีบางพวกมีวรรณะไม่ดีพวกที่มีวรรณะไม่ดีก็เพ่งเล็งพวกที่มีวรรณะดีประพตติล่วงละเมิดในภรรยาของคนอื่น (ที.ปา.(ไทย) 11/96/71) จึงก่อให้เกิดปัญหาการมีชู้, เป็นชู้และเมียน้อย สร้างรอยร้าวและความแตกแยกให้ครอบครัวเป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญที่ทำลายสถาบันครอบครัวโดยตรง ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมอย่างมากมาย ส่วนในทางโลกหรือตามกฎหมายบ้านเมืองนั้น การประพตตินอกใจกันและกันระหว่างสามีและภรรยาก็เป็นเหตุฟ้องหย่าและเรียกค่าทดแทน ดังบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1516 (1) และ มาตรา 1523 โดยมีรายละเอียดดังนี้

มาตรา 1516 เหตุฟ้องหย่ามีดังต่อไปนี้

(1) สามีหรือภริยาอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องผู้อื่นฉันทิภริยาหรือสามีเป็นชู้หรือมีชู้หรือร่วมประเวณีกับผู้อื่นเป็นอาจัน อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้ (พิชัย นิลทองคำ, 2554)

มาตรา 1523 เมื่อศาลพิพากษาให้หย่ากันเพราะเหตุตามมาตรา 1516 (1) ภริยาหรือสามีมีสิทธิได้รับค่าทดแทนจากสามีหรือภริยาและจากผู้ซึ่งได้รับการอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหรือผู้ซึ่งเป็นเหตุแห่งการหย่านั้น

สามีจะเรียกค่าทดแทนจากผู้ซึ่งล่วงเกินภริยาไปในการทำงานชู้สาวก็ได้ และภริยาจะเรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่นที่แสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อแสดงว่าตนมีความสัมพันธ์กับสามีในการทำงานชู้สาวก็ได้

จากหญิงอื่นที่แสดงตนโดยเปิดเผยเพื่อแสดงว่าตนมีความสัมพันธ์กับสามีในการทำงานชู้สาวก็ได้ถ้าสามีหรือภริยายินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำการตามมาตรา 1516 (1) หรือให้ผู้อื่นกระทำการตามวรรคสอง สามีหรือภริยานั้นจะเรียกค่าทดแทนไม่ได้ (พิชัย นิลทองคำ, 2554)

ในทางโลกนั้นนอกจากกล่าวได้นอกจากจะเป็นการประพตติผิดเบญจศีล ข้อที่ 3 แล้ว ก็ยังเป็นการประพตติผิดประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1516 (1) และ มาตรา 1523 อีกด้วย และเป็นการทำลายสถาบันครอบครัวโดยตรง ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมอย่างมากมายเช่นกัน

เบญจศีล ข้อที่ 3 กาเมสุมิจฉาจารา เวรณณิเจตนาเครื่องเว้น จากการประพตติผิดในกาม ศีลข้อนี้ท่านบัญญัติขึ้น ด้วยหวังปลูกฝังความสามัคคีสร้างความเป็นปึกแผ่น ป้องกันความแตกร้างในหมู่มนุษย์และทำให้ไว้วางใจกันและกัน ชายกับหญิงแม้ไม่ได้เป็นญาติกันก็ยังคงมีความรักใคร่ อันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ด้วยอำนาจทางปฏิพัทธในทางกาม ข้อนี้แปลว่า เว้นจากการประพตติผิดในกามทั้งหลาย (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2554)

กฎหมายว่าด้วยครอบครัว ประเทศไทยได้มีการใช้กฎหมายนี้มานานนับตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีซึ่งมีการตรากฎหมายออกใช้เรียกว่า พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการผิดเมีย พ.ศ. 1904 และพระราชบัญญัติเพิ่มเติมว่าด้วยการแบ่งปันสินบริคณห์ระหว่างผัวเมีย พ.ศ. 1905

ต่อมาในตอนต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์เป็นราชธานีได้มีการชำระสะสางกฎหมายเก่าต่างๆ รวมขึ้นใหม่เรียกว่ากฎหมายลักษณะฉ้อฉล กฎหมายนี้ชาวมอญได้หลายคนและไม่ต้องทำการจดทะเบียนสมรส ถ้าสามีไปบวชเป็นพระหรือภริยาไปบวชเป็นชีก็จะขาดจากการเป็นสามีภริยากันเป็นต้น ต่อมา พ.ศ. 2451 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งคณะกรรมการฝรั่งเศษขึ้นตรวจชำระและยกร่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ขึ้น เมื่อได้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 1 บรรพ 2 บรรพ 3 บรรพ 4 ในปีพ.ศ. 2473 แล้วคณะกรรมการร่างกฎหมายนี้ก็ได้นำร่างการพิจารณาการร่างบรรพ 5 และได้นำเสนอรัฐสภา จนในที่สุดพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกประกาศใช้บังคับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5 ครบครัน ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2478 เป็นต้นมา (สมชาย กษิติประดิษฐ์, 2548)

ปัญหาสังคมอันเกิดจากการประพัตติผิดเบญจศีล ข้อที่ 3 กาเมสุมิจฉาจารา เวมณี (เจตนาเครื่องเว้นจากการประพัตติผิดในกาม) กับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1516 (1) และมาตรา 1523 มีมากมาย สาเหตุนั้นล้วนมาจากครอบครัว ปัญหาด้านพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวปัญหาด้านเศรษฐกิจ ปัญหาสังคม ส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้เพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวจึงควรที่จะศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจ, ให้ความสำคัญและนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังในเรื่องเบญจศีล ข้อ 3 กาเมสุมิจฉาจารา เวมณีซึ่งเป็นหลักศีลธรรมที่ดีและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1516 (1) และ มาตรา 1523 ซึ่งเป็นกฎหมายของการอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคม ซึ่งจะทำให้บุคคลในสังคมอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท
2. เพื่อศึกษาประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
3. เพื่อเปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาข้อมูลจากพระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีพุทธศักราช 2539 เอกสารวิชาการทางพระพุทธศาสนา ทั้งที่เป็นหนังสือเอกสารวิชาการอื่นๆ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์คำพิพากษาศาลฎีกา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสาร

1) หลักเบญจศีล ข้อ 3 ในพระพุทธศาสนา ในพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีพุทธศักราช 2539 เอกสารวิชาการทางพระพุทธศาสนา ทั้งที่เป็นหนังสือ เอกสารวิชาการอื่นๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1457 มาตรา 1461 มาตรา 1516 (1) และมาตรา 1523 คำพิพากษาศาลฎีกา (ศาลยุติธรรม, 2560) (ปีพุทธศักราช 2557 และ ปีพุทธศักราช 2552)ทั้งที่เป็นหนังสือ เอกสารวิชาการอื่นๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. รวบรวมข้อมูล

1) รวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์สังเคราะห์ เบญจศีล ข้อ 3 ในพระพุทธศาสนาจากการศึกษาพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีพุทธศักราช 2539 เอกสารวิชาการทางพระพุทธศาสนา ทั้งที่เป็นหนังสือ เอกสารวิชาการอื่นๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเบญจศีลข้อ 3

2) รวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์สังเคราะห์ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1457 มาตรา 1461 มาตรา 1516 (1) และ มาตรา 1523 คำพิพากษาศาลฎีกา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3) การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล

3. วิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิได้แก่ พระไตรปิฎก คำพิพากษาศาลฎีกาในประเด็นที่สอดคล้องสัมพันธ์กับเบญจศีล ข้อ 3 กับ กฎหมายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1457 มาตรา 1461 มาตรา 1516 (1) และ มาตรา 1523

2) ข้อมูลทุติยภูมิได้แก่ หนังสือ ตำรา เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่สอดคล้องสัมพันธ์กับเบญจศีล ข้อ 3 กับ กฎหมายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1457 มาตรา 1461 มาตรา 1516 (1) และ มาตรา 1523

4. สังเคราะห์ข้อมูล

1) ปฐมภูมิตามประเด็นหลักและประเด็นรองที่แตกออกเป็นสารบัญ ซึ่งเป็นการถอดประเด็นออกมาเป็นองค์ความรู้หรือหลักฐานสำหรับการทำวิจัยในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา

2) ทุติยภูมิตามประเด็นหลักและประเด็นรองที่แตกออกเป็นสารบัญ ซึ่งเป็นการถอดประเด็นออกมาเป็นองค์ความรู้หรือ หลักฐานสำหรับการทำวิจัยในเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา

5. ขึ้นเรียบเรียงข้อมูลและเขียนวิทยานิพนธ์

1) นำเนื้อหาจากข้อมูลเกี่ยวกับหลักเบญจศีล ข้อ 3 กับ หลักกฎหมายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1457 มาตรา 1461 มาตรา 1516 (1) และ มาตรา 1523 ที่เกิดจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์มาเรียบเรียงตามสารบัญที่นำไปตั้งเป็นบทที่ 2 บทที่ 3 บทที่ 4 แล้ว

- 2) ลงมือเขียนตามข้อมูลสารบัญที่กำหนด และเป็นประเด็นที่เกิดจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว
- 3) สรุปผลการวิจัย
- 4) นำเสนอผลการวิจัยต่อสาธารณะ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง เปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ข้อสรุปดังนี้

1. หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ศีล คือ ข้อปฏิบัติพื้นฐานในทางพระพุทธศาสนาเพื่อควบคุมความประพฤติทางกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม ความปกติสุข และความหมายของเบญจศีล ข้อที่ 3 ในพระพุทธศาสนาเถรวาทนั้น คือ ข้อปฏิบัติพื้นฐานในทางพระพุทธศาสนา เพื่อควบคุมความประพฤติทางกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม ความปกติสุข (กองพระพุทธศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2557) เบญจศีล ข้อ 3 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท กาเมสุมิจจาจารา เวรมณีเป็น การเว้นจากการประพฤติดีกามทั้งหลาย อันเป็นการประพฤติชอบทางกาย และ เป็นหลักธรรมประจำสังคมมนุษย์ซึ่งก่อให้เกิดความเคารพสิทธิในบุคคลที่เป็นที่รักที่หวงแหนของผู้อื่น สร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับสถาบันครอบครัว สร้างความสมัครสามัคคีกัน และไว้วางใจซึ่งกันและกันของคน ในสังคม

ความเป็นมาของเบญจศีล ข้อ 3 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท มีความเป็นมาเกี่ยวเนื่องกับเบญจศีล หรือ ศีล 5 อันเป็นหลักธรรมประจำสังคมมนุษย์ซึ่งมีมาก่อนที่พระพุทธเจ้าจะอุบัติขึ้นบนโลกใบนี้แล้วเบญจศีลนั้นมีอิทธิพลมากในสังคมอินเดียโบราณ จากคำสอนที่ปรากฏในจกักวัดติสุตตร อันกล่าวถึงเรื่องพระเจ้าจักรพรรดิพระราชทานพระบรมราโชวาทแก่ประชาชนว่า พวกท่านไม่พึงฆ่าสัตว์ไม่พึงถือเอาของที่เจ้าของไม่ได้ให้ไม่พึงประพฤติดีกามทั้งหลาย ไม่พึงกล่าวคำเท็จ ไม่พึงดื่มเมา ต่อมาพระโคตมพุทธเจ้าอุบัติขึ้นบนโลกและประกาศศาสนาพุทธก็ทรงยอมรับเอาข้อห้าม 5 ประการ ตามจกัวัตติสุตตรมาสั่งสอนในพุทธศาสนาอย่างแพร่หลายเรียกว่า "ศีล" บ้าง "สิกขาบท" โดยเหตุที่เบญจศีลเป็นหลักธรรมสำหรับอุ้มชูโลก จึงได้รับสมญาต่างๆ อาทิสมญาว่า "มนุษย์ธรรม" คือ ธรรมของมนุษย์อย่างเบญจศีล ข้อ 3 เป็นข้อที่ 3 ใน ศีล 5 หรือเบญจศีล ก็เป็นหลักธรรมประจำสังคมมนุษย์ซึ่งมีมาก่อนการอุบัติขึ้นบนโลกนี้ของพระพุทธเจ้าเช่นกัน

หลักวินิจฉัยเบญจศีล ข้อ 3 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท กาเมสุมิจจาจารา นั้นมีองค์ประกอบ 4 ประการด้วยกัน คือ 1. หญิงหรือชายนั้น เป็นบุคคลต้องห้าม ตามหลักเบญจศีลข้อที่ 3 2. มีจิตที่คิดจะเสพบุคคลตาม 1. 3. มีความพยายามในการเสพ เช่น การแสวงหาวิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้เสพบุคคลตาม 1. 4. ใช้อวัยวะสืบพันธุ์ให้ถึงกัน บุคคลจะชื่อว่าได้ล่วงละเมิดเบญจศีล ข้อ 3 นั้นต้องกระทำครบองค์ประกอบทั้งหมด 4 ประการ หากขาดข้อใดข้อ

หนึ่งถือว่าไม่ครบองค์ประกอบของการละเมิด อันเป็นเหตุให้เกิดศีลขาด ศีลทะลุศีลต่าง ศีลพร้อย โทษของการล่วงละเมิดเบญจศีล ข้อ 3 ในพระพุทธศาสนาเถรวาท คือ เป็นความผิดและมีโทษทั้งทางพระพุทธศาสนา และทางกฎหมายบ้านเมือง 1. ในทางพระพุทธศาสนา เช่น เกิดในนรก เกิดในกำเนิดสัตว์เดียรัจฉาน เกิดในกำเนิดเปรตวิสัย เป็นผู้มัวร่างกายทุพพลภาพ ขี้เหร่มากไปด้วยโรค และเป็นผู้มีศัตรูรอบด้าน เป็นต้น 2. ในทางกฎหมายบ้านเมือง เช่น ถูกจับ ถูกขัง ถูกจำคุก หรืออาจเป็นเหตุฟ้องหย่า และจ่ายค่าทดแทน เป็นต้น หากประพฤติปฏิบัติตามเบญจศีล ข้อ 3 ด้วยดีแล้วย่อมมีอานิสงส์จะทำให้ผู้ที่รักษาเบญจศีล ข้อ 3 เป็นผู้ที่มีความสุข ความเจริญ มีความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน

2. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์วิวัฒนาการของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นมาจาก

2.1 ในยุคโบราณ กฎหมายครอบครัวยุโรปได้รับอิทธิพลคัมภีร์ธรรมศาสตร์กษัตริย์ในโบราณกาลนั้นได้มีพระราชบัญญัติบทตราเกี่ยวกับผัวเมีย เช่น พระอัยการลักษณะผัวเมียหรือกฎหมายลักษณะผัวเมีย เป็นต้น ดังปรากฏในคัมภีร์ธรรมศาสตร์เพื่อใช้บังคับกับข้อพิพาทต่างๆ เกี่ยวกับครอบครัว และได้ใช้บังคับมายาวนานหลายร้อยปี จนถึงสมัยต้นรัตนโกสินทร์

2.2 ยุคฝรั่งเข้าเมือง กฎหมายครอบครัวยุโรปประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากชาวต่างชาติที่เข้ามาติดต่อกับประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ 4 นั้นเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายครอบครัว ซึ่งเป็นการวางรากฐาน การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องไปในสมัยรัชกาลที่ 5 ที่ต้องทรงปฏิรูปกฎหมายเพื่อให้เป็น ที่ยอมรับของประเทศมหาอำนาจและมีการดำเนินการต่อเนื่องไปถึงรัชกาลที่ 6 และที่สูงสุดในรัชกาลที่ 7 การชำระสะสางประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเสร็จสิ้นลงทั้ง 6 บรรพ

2.3 ในยุคปรับเปลี่ยนพยายามก้าวสู่ประชาธิปไตย กฎหมายครอบครัวยุโรปมีการริเริ่มแก้ไขบทบัญญัติบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในแง่ของการให้สิทธิแก่สตรีเพิ่มมากขึ้น และได้มีการดำเนินการร่างพระราชบัญญัติให้ใช้กฎหมายครอบครัวยุโรปเพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.2517

4. ในยุคอ้างประชาธิปไตยนั้น กฎหมายครอบครัวยุโรปได้เริ่มใช้พระราชบัญญัติโดยให้ใช้บทบัญญัติบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ. 2519 พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ได้ตรวจชำระใหม่ พ.ศ.2519 นี้ได้ประกาศยกเลิกบทบัญญัติบรรพ 5 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2477 เกือบทั้งหมดและให้ใช้บทบัญญัติใหม่แทน

2.5 ในยุคโลกาภิวัตน์นั้น กฎหมายครอบครัวยุโรปได้รับอิทธิพลจากการเป็นภาคีสมาชิกขององค์การสหประชาชาติทำให้ประเทศไทยต้องออกกฎหมายต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมโลก โดยเน้นถึงการสิทธิหญิงและชายเท่าเทียมกัน ตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการ

เลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบรวมทั้งพิธีสารเลือกรับต่อท้ายอนุสัญญา และการออกกฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับสังคมโลก ยังส่งผลต่อกฎหมายภายในของประเทศด้วยโดยทางอ้อม

ความเป็นสามีภรรยา ตามหลักประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น จะถือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1457 การสมรสตามประมวลกฎหมายนี้จะมีได้เฉพาะเมื่อได้จดทะเบียนแล้วเท่านั้น (พิชัย นิลทองคำ, 2554, หน้า 449) คือ ชายหญิงจะต้องจดทะเบียนสมรสกันก่อนนายทะเบียนผู้มีอำนาจหน้าที่รับจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายเท่านั้น

มาตรา 1457 การสมรสตามประมวลกฎหมายนี้จะมีได้เฉพาะเมื่อได้จดทะเบียนแล้วเท่านั้น (พิชัย นิลทองคำ, 2554) คือชายหญิงจะต้องจดทะเบียนสมรสกันก่อนนายทะเบียนผู้มีอำนาจหน้าที่รับจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายเท่านั้น

สามีภริยามีหน้าที่ตามหลักประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 1461 สามีภริยาต้องอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา สามีภริยาต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันตามความสามารถและฐานะของตน คือสามีภริยามีหน้าที่ต้องอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา และสามีภริยามีหน้าที่ต้องช่วยเหลือ อุปการะเลี้ยงดูกันและกันตามความสามารถและฐานะของตน

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1516 (1) เป็นเรื่องที่ว่าด้วยเหตุหย่า ซึ่งประกอบไปด้วย 1.สามีหรือภริยาอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องผู้อื่นฉันภริยาหรือสามี 2.สามีเป็นชู้หรือภริยามีชู้ 3.สามีหรือภริยาร่วมประเวณีกับผู้อื่นเป็นอาจิน หากสามีหรือภริยามีการประพฤติดังกล่าวก็เป็นเหตุให้อีกฝ่ายฟ้องหย่าได้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1523 ว่าด้วยเรื่องการเรียกค่าทดแทน การเรียกค่าทดแทนนั้นเกิดจากการที่ศาลพิพากษาให้สามีภริยาหย่าขาดจากกัน เพราะเหตุที่มีการล่วงเกินในทางประเวณีสามีหรือภริยาผู้เป็นโจทก์มีสิทธิที่จะได้รับค่าทดแทน ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น 2 กรณีคือ

ก. ภริยาประพฤตินอกใจสามีโดยอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องชายอื่นฉันสามีมีชู้หรือร่วมประเวณีกับชายอื่นเป็นอาจิน หรือมีการล่วงเกินภริยาในทำนองชู้สาว

ข. สามีประพฤตินอกใจภริยาโดยการอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องหญิงอื่นฉันภริยา เป็นชู้หรือร่วมประเวณีกับหญิงอื่นเป็นอาจิน หรือสามีไปมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่นในทำนองชู้สาว

3. เปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ความเป็นสามีภรรยาตามหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 ได้แก่ หญิงที่อยู่กินกับชายอื่นฐานภรรยาสามี ทั้งนี้ไม่ว่าเขาจะได้ทำพิธีแต่งงานกันหรือไม่ก็ตาม และจะได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมายหรือไม่ก็ตามข้อสำคัญอยู่ที่ว่าเขาได้กินอยู่เป็นสามีภรรยาโดยเปิดเผยเท่านั้น ซึ่งแบ่งได้ 4 จำพวก คือ 1.หญิงที่แต่งงานกับชายแล้ว 2.หญิงที่ไม่ได้แต่งงาน แต่อยู่กินกับชายอย่างเปิดเผย 3.หญิงที่รับสิ่งของ มีทรัพย์สินเป็นต้น ของชายแล้วยอมอยู่กับเขา 4.หญิงที่ชายเลี้ยงเป็นภรรยา

ส่วนความเป็นสามีภรรยาตามหลักประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นจะถือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1457 การสมรสตามประมวลกฎหมายนี้จะมีได้เฉพาะเมื่อได้จดทะเบียนแล้วเท่านั้น คือ ชายหญิงจะต้องจดทะเบียนสมรสกันต่อนายทะเบียนผู้ มีอำนาจหน้าที่รับจดทะเบียนสมรสตามกฎหมายเท่านั้น

การละเมิดตามหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 ต่อเมื่อกระทำการครอบงำทั้งหมดของการละเมิด คือ สตรีหรือบุรุษที่ไม่ควรละเมิด จิตคิดจะเสพ มีความพยายามในการเสพ อวัยวะสืบพันธุ์ให้ถึงกัน

ส่วนการละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นเกิดจากการกระทำผิดหน้าที่ของสามีภริยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตาม มาตรา 1461 สามีภริยาต้องอยู่กินด้วยกันฉันสามีภริยา สามีภริยาต้องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูกันตามความสามารถและฐานะของตน ซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตครอบครัวอย่างปกติสุข เป็นเหตุให้สามีหรือภริยาฟ้องหย่าตาม และตาม มาตรา 1516 (1) สามีหรือภริยาอุปการะเลี้ยงดูหรือยกย่องผู้อื่นฉันภริยาหรือสามีเป็นชู้หรือมีชู้หรือร่วมประเวณีกับผู้อื่นเป็นอาจฉัน อีกฝ่ายหนึ่งฟ้องหย่าได้

ความผิดและโทษตามหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 เป็นการประพฤติดิฉันในกาม จะมีโทษมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับคุณความดีของคนที่ถูกล่วงละเมิด ความแรงของกิเลส และความพยายาม นอกจากนั้นผู้ล่วงละเมิดย่อมได้รับกรรมวิบากดังนี้ ย่อมเกิดในนรก ย่อมเกิดในกำเนิดสัตว์เดียรัจฉาน ย่อมเกิดในกำเนิดเปรตวิสัย ย่อมเป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพ ชีวีเหี่ยว ไข้เรื้อรังมากไปด้วยโรค และโทษเบาที่สุด หากเกิดเป็นมนุษย์ย่อมเป็นผู้มีศัตรูรอบด้าน

ส่วนความผิดและโทษตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น เป็นการกระทำผิดหน้าที่ที่ตามมาตรา 1461 เป็นการกระทำผิดหน้าที่ของสามีภริยาโดยไม่มีโทษแต่อย่างใด เป็นเพียงเหตุให้สามีภริยาฟ้องหย่าตามมาตรา 1516 (1) ซึ่งสามีภริยาอาจมีสิทธิเรียกค่าทดแทนตามมาตรา 1523 ได้

การป้องกันการละเมิดตามหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 นั้น ต้องประพฤติกุศล คือ กามเมสุ มิจฉาจาราเวรมณี (เจตนางดเว้นจากการประพฤติดิฉันในกาม) และละเว้นอกุศล คือ กามเมสุมิฉาจาร (การประพฤติดิฉันในกาม) คือ ไม่ประพฤดิฉันในกามทั้งหลาย การเบียดเบียนผู้อื่นทางด้าน คู่ครอง บุคคลที่รักหวงแหน ไม่ผิดประเพณีทางเพศ ไม่นอกใจคู่ครองของตน

ส่วนการป้องกันการละเมิดประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น ต้องปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสามีภริยา มาตรา 1461 สามีและภริยาต่างมีหน้าที่ต้องซื่อสัตย์ในความรักต่อกันโดยจะต้องไม่มีความสัมพันธ์ทางชู้สาวกับบุคคลอื่น

ความเหมือน ของหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น มีความเหมือนของความเป็นสามีภรรยา คือ สามีภรรยาที่อยู่กินด้วยกัน โดยจดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย มีความเหมือนของการละเมิด คือ การนอกใจคู่ครองของตน และมีความเหมือนของการป้องกันการละเมิด คือการไม่นอกใจครองของตน

สรุป

หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กาเมสุมิจฉาจารา เวมณีคือ การเว้นจากการประพฤติดนในกามทั้งหลาย อันเป็นการประพฤติน่าชอทางกาย และเป็นหลักธรรมประจำสังคมของมนุษย์ ซึ่งก่อให้เกิดความเคารพสิทธิ์ในบุคคลที่เป็นที่รักที่หวงแหนของผู้อื่น สร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับสถาบันครอบครัว สร้างความสมัครสามัคคีกัน และไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในสังคม ส่วนประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้กำหนดหน้าที่ของสามีภริยาตามมาตรา 1461 หากสามีภริยาฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดกระทำความผิดหน้าที่ก็เป็นเหตุให้อีกฝ่ายฟ้องหย่าตามมาตรา 1516 (1) และเรียกค่าทดแทนตาม มาตรา 1523 ได้เมื่อเปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กับ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วทำให้ทราบว่า ความเป็นสามีภริยาตามหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 มีความหมายครอบคลุมสามีภริยาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์การละเมิดตามหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 ต้องกระทำความผิดหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนดความผิดและโทษตามหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 คือ ศีลขาดและได้รับกรรมวิบาก ความผิดและโทษตามหลักประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้นไม่มีความผิด แต่เป็นเหตุให้ฝ่ายที่ถูกกระทำฟ้องหย่าได้การป้องกันการละเมิดเบญจศีล ข้อที่ 3 คือ การเว้นจากการประพฤติดนในกามทั้งหลาย ส่วนการป้องกันการละเมิดประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์คือ การปฏิบัติหน้าที่ของสามีภริยาตามกฎหมาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ผู้วิจัยเสนอแนะว่าบุคคลผู้ที่จะเป็นสามีหรือภริยา ควรที่จะศึกษาทำความเข้าใจในเบญจศีล ข้อที่ 3 และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้เข้าใจอย่างถูกต้อง ผูกพัน และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเนื่องจากสามีหรือภริยาเป็นผู้ที่เริ่มสร้างครอบครัวอันเป็นหน่วยย่อยของสังคม ซึ่งจะมีผลต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป และเป็นการป้องกันปัญหาครอบครัวที่ต้นเหตุส่วนภาครัฐหรือองค์กรต่างๆ ควรมีกิจกรรมส่งเสริมการศึกษา ผูกพัน และนำไปปฏิบัติในหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาหลักเบญจศีล ข้อที่ 3 ในพระพุทธศาสนาเถรวาทกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อเปรียบเทียบเชิงวิเคราะห์หลักเบญจศีล ข้อที่ 3 กับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังนั้น การศึกษาสืบเนื่องจากวิทยานิพนธ์นี้ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการศึกษาวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาที่เป็นประโยชน์ต่อความเข้าใจในเรื่องการดำเนินชีวิตในสังคมเพื่อความสงบสุขของสังคม และบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อเพิ่มมิติในการรับรู้และเข้าใจให้มากขึ้นขอเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อไป คือ

1. เบญจศีลข้อที่ 3 กับ ประมวลกฎหมายอาญา ลักษณะ 9 ความผิดเกี่ยวกับเพศ\
2. เบญจศีล กับ การสร้างความมั่นคงในสังคมและประเทศชาติ

เอกสารอ้างอิง

- กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2557). คู่มือศีล 5. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2554). หนังสือธรรมศึกษาชั้นตรี. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- สมชาย กษิติประดิษฐ์. (2548). กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พิชัย นิลทองคำ. (2554). ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 1-6 ประมวลกฎหมายอาญา. กรุงเทพมหานคร : อทตยา มิเลนเนียม
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะชังวริสัย
จังหวัดร้อยเอ็ด*

Village Committees' Opinions on Good Governance-Based
Administration at Tambon Kamphaeng Administrative
Organization in Kaset Wisai District, Roi Et Province

พระสมศักดิ์ โสวโร (ผดุงรัตน์)
Phra Somsak Kosawaro (Phadungrat)
ไพรัช พันธ์ชมภู
Phairat Puenchomphu
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Mahamakut Buddhist University
E-mail: kosawaro@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งเน้นการวิจัยทางเอกสาร โดยศึกษาจากพระไตรปิฎก และจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า 1. ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะชังวริสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทั้งหกด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ได้แก่ หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วมและหลักนิติธรรม ตามลำดับ 2. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าคณะกรรมการหมู่บ้าน ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะชังวริสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวม ไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ลำดับตามความถี่สูงไปหาต่ำ สามอันดับแรก คือ ผู้บริหารควรบริหารงานโดยยึดความถูกต้องและความต้องการของประชาชนเป็นหลัก คณะผู้บริหารและพนักงานส่วนตำบลควรสร้างจิตสำนึกที่ดีให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติ

* Received 22 January 2017; Revised 5 December 2017; Accepted 11 January 2018

หน้าที่ และควรบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดโดยคำนึงถึงหลักความประหยัดใช้ของให้เกิดความคุ้มค่าให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, คณะกรรมการหมู่บ้าน, การบริหาร, หลักธรรมาภิบาล

Abstract

The objectives of the research were: 1) to study village committees' opinions on good governance-based administration at Tambon Kamphaeng administrative organization in Kaset Wisai district, Roi Et province, 2) to compare their opinions on good governance-based administration at the aforesaid area, resting upon differences in their genders, ages and educational levels and, 3) to study their suggestions and development guidelines on good governance-based administration at the aforesaid area. The research tools were composed of a semi-structured interview, a camera and a tape recorder. The results revealed that: 1. Village committees' opinions on good governance-based administration at Tambon Kamphaeng administrative organization in Kaset Wisai district, Roi Et province were comprehensively rated at the 'more' scales in all six aspects. In term of a single one, three aspects with the highest, lower and lowest means included those of: i) participation, ii) ethics and iii) value of money. 2. The comparative results of residents' opinions on its good governance-based administration in the district confirmed that variables of their genders, ages and educational levels showed no significant differences in the overall aspect. 3. Suggestions for its good governance-based administration were recommended in descending order of three frequencies that its administrators should: i) executives should be administered by the anchor and the requirements of main impacts, ii) the executives and Tambon Kamphaeng administrative organization's officials should create conscience occurs in the performance of duties, iii) should manage and use the limited resources by consideration of the principal economy, cause value, and the most benefits to public.

Keywords: Participation, Village Committees, Administration, Good Governance Currently

บทนำ

หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ประกอบด้วยหลักการสำคัญหกประการ คือ หลักนิติธรรม (Rule of Law) หลักคุณธรรม (Ethics) หลักความโปร่งใส (Transparency) หลักการมีส่วนร่วม (Participation) หลักความรับผิดชอบ (Accountability) และหลักความคุ้มค่า (Value for Money) ตรงกับคำในภาษาไทยหลายคำ เช่น การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ธรรมรัฐ หรือธรรมาภิบาล โดยเมื่อปี พ.ศ. 2532 ธนาคารโลกนำแนวคิดนี้มาใช้ในการกำหนดนโยบายการให้กู้เงินกับประเทศในซีกโลกใต้ เพื่อแก้ปัญหาเรื่องความไร้ประสิทธิภาพ และการคอร์รัปชัน ของรัฐบาลในประเทศกำลังพัฒนา เนื่องจากกู้เงินธนาคารโลกไปแล้วไม่สามารถหาเงินมาชำระคืนได้ ส่วนประเทศไทยจากการล่มสลายของเศรษฐกิจที่เริ่มต้นเมื่อ พ.ศ. 2540 ทำให้ไทยต้องกู้ยืมเงินจาก IMF และทำให้ไทยจำต้องรับแนวคิด Good Governance (ชนะศักดิ์ ยาวบูรณ์, 2543) ของธนาคารโลกมาใช้ ประกอบกับกระแสเรียกร้องจากนักวิชาการไทยขณะนั้น ต้องการให้ความเป็นธรรมเกิดขึ้นในสังคม โดยให้ ทุกฝ่ายสามารถมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศได้ ซึ่งก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ Good Governance หรือ ธรรมาภิบาลแบบตะวันตกค่อยๆ เข้ามายู่ในสังคมไทยแบบค่อยเป็นค่อยไปในเส้นทางเดียวกับวิวัฒนาการของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและทิศทางของการจัดการรัฐไทย (บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, 2544)

หมู่บ้านซึ่งเป็นองค์กรบริหารและการปกครองในระดับรากหญ้า มีความใกล้ชิดกับประชาชน ซึ่งตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2551 นอกจากจะกำหนดอำนาจหน้าที่ของ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการบริหารงาน “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้กับราษฎรในหมู่บ้านแล้ว ยังได้กำหนดให้มี คณะกรรมการหมู่บ้าน ทำหน้าที่ช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่ผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผนของทางราชการหรือที่นายอำเภอมอบหมายหรือที่ผู้ใหญ่บ้านร้องขอ และให้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นองค์กรหลักที่รับผิดชอบในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและบริหารกิจกรรมที่ดำเนินงานในหมู่บ้านร่วมกับองค์กรอื่นทุกภาคส่วน ทั้งนี้กรมการปกครองได้มีการฝึกอบรมเพิ่มประสิทธิภาพคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นประจำทุกปี เพื่อให้คณะกรรมการหมู่บ้านได้รับทราบ บทบาท ภารกิจ หน้าที่ และมีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนาหมู่บ้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สมพงษ์ เกษมสิน, 2523)

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีอำนาจอิสระในการบริหารงาน และปกครองตนเองได้แต่ในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมา องค์การบริหารส่วนตำบลได้ประสบปัญหาหลายประการ เช่น ปัญหาจากเงื่อนไขการจัดตั้ง ปัญหาอำนาจหน้าที่ ปัญหาการคลัง ปัญหาอำนาจอิทธิพล ปัญหาการขาดทักษะในการบริหาร และปัญหาการบริหารจัดการ เป็นต้น ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นมากมายนี้ได้ทำให้มีการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว และแนวคิดหนึ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาในองค์กร คือ แนวคิด

เรื่อง ธรรมนูญ (บุษบง ชัยเจริญวัฒนะและบุญมี ลี, 2544 : 48) ปัจจุบันการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะชังศรีวิชัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมยังประสบปัญหาในการดำเนินนโยบายสาธารณะ เรื่องการให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ให้บริการของตน การอำนวยความสะดวกด้านสิ่งสาธารณูปโภค เพื่อให้เกิดความอยู่ดีมีสุข ยังเป็นไปโดยสมบูรณ์ไม่เต็มที่ ประชาชนยังเดือดร้อนจากการถูกเอารัดเอาเปรียบ โอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณะค่อนข้างน้อย (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2543)

จากเหตุผลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะวิจัยความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมนูญขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง ในส่วนของการบริหารงานนั้นได้ยึดหลักบริหารงานตามหลักธรรมนูญหรือได้ให้ความสำคัญต่อการนำหลักการของธรรมนูญมาใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากเหตุผลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะวิจัยความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมนูญขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง ในส่วนของการบริหารงานนั้นได้ยึดหลักบริหารงานตามหลักธรรมนูญหรือได้ให้ความสำคัญต่อการนำหลักการของธรรมนูญมาใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณและคุณภาพ (Quantitative and Qualitative Researches) ผู้วิจัย

ได้เสนอวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะชังศรีวิชัย จังหวัดร้อยเอ็ด 12 หมู่บ้าน จำนวน 159 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 159 คน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 114 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมนูญขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะชังศรีวิชัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 26 ข้อ มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่ง

ระดับของการวัดออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) และตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended) เพื่อสอบถามข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด นำเรียนผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้านในเขตตำบลกำแพง อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างฟังโดยแจกแบบสอบถามจำนวน 114 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 114 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.3 เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้จากการตอบแล้วทั้งหมดเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รับคืนมาแล้วตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา

4.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งมีอยู่ 5 ระดับ

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าความแตกต่างความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยค่า t-test (Independent Samples) สำหรับเพศ และทำการทดสอบค่า F-test (One-wayANOVA) สำหรับอายุ และระดับการศึกษา

4.4 แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะเทวีวิทย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้งหกด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม หลักคุณธรรม หลักนิติธรรมหลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และหลักความคุ้มค่า ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. หลักนิติธรรม พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะเทวีวิทย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 2 ที่ว่า “องค์การบริหารส่วนตำบล ดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อบัญญัติแก่ประชาชนก่อนการประกาศบังคับใช้” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า “องค์การบริหารส่วนตำบล มีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบ”

2. หลักคุณธรรม พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะเทวีวิทย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ ซื่อสัตย์ สุจริต บนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลมีเป้าหมายการปฏิบัติงานเพื่อความผาสุกและความอยู่ดีกินดีของประชาชน”

3. หลักความโปร่งใส พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะเทวีวิทย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 2 ที่ว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางเอกสารสิ่งพิมพ์ การปิดประกาศ การประชุมและหอกระจายข่าวหมู่บ้าน” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่สำคัญต่อประชาชน เช่น ข้อบังคับตำบล เทศบัญญัติงบประมาณและการจัดซื้อ จัดจ้าง อย่างเปิดเผย”

4. หลักการมีส่วนร่วม พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะเทวีวิทย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ข้อ 2 ที่ว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางเอกสารสิ่งพิมพ์ การปิดประกาศ การประชุมและหอกระจายข่าวหมู่บ้าน” ส่วนข้อ

ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 1 ที่ว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ เช่น ข้อบังคับตำบล ข้อบัญญัติงบประมาณ และการจัดซื้อ จัดจ้าง ต่อประชาชนอย่างเปิดเผย”

5. หลักการมีส่วนร่วม พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเวทีประชาคมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 5 ที่ว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กรชุมชน หรือสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ”

6. หลักความรับผิดชอบ พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ข้อ 2 ที่ว่า “องค์การบริหารส่วนตำบล มีการนำโครงการกิจกรรม ที่เสนอโดยประชาชนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 4 ที่ว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลเอาใจใส่ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างเป็นธรรม”

7. หลักความคุ้มค่า พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ข้อ 3 ที่ว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด” ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ข้อ 2 ที่ว่า “องค์การบริหารส่วนตำบลใช้จ่ายเงินงบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ท้องถิ่นและคุ้มค่ามากที่สุด”

อภิปรายผล

ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมทั้งหกด้านอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า องค์การบริหารท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ กำกับ ดูแลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกา หลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่กำหนดไว้ในมาตรา 52 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีด้วยวิธีการต่างๆ จึงทำให้ผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์

กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ พบว่า โดยภาพรวมองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะชังศรีวิสัยจังหวัดร้อยเอ็ด ได้บริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของนรภัทร เขตต์วัฒน์ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังสรพรส อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังสรพรส โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุดและไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนุชคงประโคน ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะโกตาพิ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลตะโกตาพิ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สรุป

ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด 1. ความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งหกด้าน เรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักความคุ้มค่า หลักความโปร่งใส หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบหลักการมีส่วนร่วมและหลักนิติธรรมตามลำดับ 2. ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า คณะกรรมการหมู่บ้าน ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะชังศรีวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ดโดยรวม ไม่แตกต่างกัน 3. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ลำดับตามความถี่สูงไปหาลำดับต่ำ สามอันดับแรก คือ ผู้บริหารควรบริหารงานโดยยึดความถูกต้องและความต้องการของประชาชนเป็นหลัก คณะผู้บริหารและพนักงานส่วน

ตำบลควรสร้างจิตสำนึกที่ดีให้เกิดขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่ และควรบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดโดยคำนึงถึงหลักความประหยัดใช้ของให้เกิดความคุ้มค่าให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อำเภอกะทู้วิทย จังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อจำกัดบางประการที่ไม่สามารถจะวิจัยให้ครอบคลุมทุกเนื้อหาได้ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อเนื่องจากวิจัยเรื่องนี้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกด้านดังนั้น ควรวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่า
2. จากผลการวิจัยพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ เช่น ข้อบังคับตำบล ข้อบัญญัติงบประมาณ และการจัดซื้อ จัดจ้าง ต่อประชาชนอย่างเปิดเผย มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกข้อคำถามจากจำนวนทั้งหมด 26 ข้อ ดังนั้น ควรวิจัยกระบวนการการบริหารและการตรวจสอบความโปร่งใสการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

เอกสารอ้างอิง

- ชนะศักดิ์ ยวบูรณ์. (2543). การปกครองที่ดี Good Governance. กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2544). การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : วิญญูชน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และบุญมี ลี. (2544). ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล Indicators of Good Governance. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2543). สังคมโปร่งใสไร้ทุจริต. ชลบุรี : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2523). การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ศยามการพิมพ์.
- สุวรรณ สถาอานันท์. (2537). ร่องรอยความคิดความเชื่อไทย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวัฒน์จันทร์จำนง. (2540). ความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวกับปรัชญาศาสนา. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.

การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหาร
ส่วนตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น*

Administration Rubbish Kitchen Behaviour of People in Trative
Organization of Tombon Chumphae, Muang Chumphae,
Khornkaen Province

ธนวรรณ ตรีศูนย์

Thanawat Treesoon

จันทร์เพ็ญ เจริญทรัพย์

Chanpen Charoensap

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University

E-mail: treesoon@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน เพื่อเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน และเพื่อศึกษาแนวทางการเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างจำนวน 376 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่า 1. การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) 2. ผลการเปรียบเทียบการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย และด้านการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย โดยรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า จำแนกตามเพศ และรายได้ ไม่แตกต่างกันส่วนจำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน สรุปได้ 4 ประเด็น คือ 1) การคัดแยกขยะก่อนกำจัดขยะ 2) การงดใช้ภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์บางประการ 3) การลดปริมาณขยะ และ 4) การรักษาความสะอาดของครัวเรือน และชุมชน ส่วนความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ สรุปได้ 4 ประเด็น 1) การจัดเก็บขยะ ของเจ้าหน้าที่ ความถี่ในการจัดเก็บและจำนวนเจ้าหน้าที่ 2) การจัดหาถังขยะที่ได้มาตรฐาน และ 3) การจัดโครงการ/กิจกรรมที่

* Received 5 May 2018; Revised 8 October 2018; Accepted 15 December 2018

เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างให้ประชาชนรักษาความสะอาดของบ้านเรือนและชุมชน และ
4) องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ หน่วยงานควรจัดหาสถานที่ทิ้งขยะให้ได้มาตรฐาน

คำสำคัญ: การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

Abstract

The objective of this research is to study the management of solid waste in the households of the people to compare the management of solid waste in people's households. and to study the guidelines and recommendations on the management of household solid waste of the people using quantitative research methods The instrument used was a questionnaire, a sample of 376 people who analyzed the data using a computer statistical package. The results of the research were as follows: 1. Household solid waste management of people in Chum Phae Subdistrict Administrative Organization, Chum Phae District, Khon Kaen Province overall was at a moderate level ($\bar{X} = 2.83$). waste disposal Reducing the amount of solid waste Waste sorting In terms of utilization of solid waste, including 4 aspects, it was found that there were no differences classified by gender and income. The difference was statistically significant at the 0.05 level. 3. Recommendations on household solid waste management can be summarized as 4 issues: 1) waste sorting before disposal 2) refrain from using certain containers or packaging. 3) Reducing the amount of waste and 4) Maintaining cleanliness of households and communities. As for additional opinions on solid waste management of Chum Phae Subdistrict Administrative Organization, they can be summarized in 4 points: 1) Garbage collection. of the staff storage frequency and number of staff; 2) the provision of standardized waste bins; and 3) the organization of projects/activities related to encouraging people to keep their houses and communities clean; and 4) Chum Phae Subdistrict Administrative Organization The agency should provide a standardized waste disposal facility.

Keywords: Rubbish kitchen administration

บทนำ

ปัญหาขยะมูลฝอยของประเทศไทยนับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่อยู่คู่กับสังคมไทยมายาวนาน ในอดีตมนุษย์มีการดำรงชีวิตไม่ซับซ้อน ความเจริญทางวัตถุก็มีไม่มาก ขยะจากบ้านเรือนจึงกลายเป็นปัญหาเพียงเล็กน้อย แม้จะมีการนำขยะมาเททิ้งนอกบ้าน หรือในแม่น้ำ ลำคลองก็สามารถย่อยสลายและถูกทำลายได้ไปได้อย่างรวดเร็ว แต่เนื่องจากความเจริญเติบโตของชุมชน การขยายตัวของเมือง การพัฒนาอุตสาหกรรมในด้านต่าง ได้ก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยซึ่งเริ่มต้นจากครัวเรือน ชุมชน และขยายตัวไปสู่สังคม ขยะที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งเราไม่มีความ ต้องการที่จะใช้สิ่งนั้นๆ อีกต่อไป กอปรกับการกำจัดขยะด้วยวิธีการต่างๆ โดยขาดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องทำให้เกิดผลกระทบในด้านต่างๆ ต่อสิ่งแวดล้อม เช่น อากาศเป็นพิษ น้ำเน่าเสีย ดินเสื่อมคุณภาพ ซึ่งมีผลกระทบ ต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนเพราะมีการปนเปื้อนของเชื้อโรคจากขยะ เนื่องมาจากการแพร่กระจายของเชื้อโรคไปสู่คนทั้งทางอากาศ ทางน้ำและทางอาหาร (เกียรติกุล ถวิล, 2558)

ปัญหาการจัดการและกำจัดขยะมูลฝอย เป็นอีกหนึ่งปัญหาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งกำลังประสบอยู่ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการเก็บขนไม่หมด มูลฝอยตกค้าง วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยอย่างไม่ถูกต้อง หรือไม่มีที่ดินสำหรับการกำจัดขยะมูลฝอย ปัญหาเหล่านี้ เป็นปัญหาที่สะสมมานาน และมีสาเหตุมาจากปัจจัยต่างๆ หลายประการ เช่น การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของปริมาณขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร และสภาพทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ทำให้ประชาชนมีการจับจ่ายใช้สอยสินค้ามาใช่มากขึ้น และเพิ่มปริมาณการผลิตมูลฝอย ข้อจำกัดด้านงบประมาณ และบุคลากรของท้องถิ่น ซึ่งไม่เพียงพอต่อการลงทุน และปรับปรุงระบบเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพ (พิริยา วัชรไทย์, 2556)

ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น มีเนื้อที่ทั้งหมด 16.51 ตารางกิโลเมตร/หรือประมาณ 10,318 ไร่ สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีลำน้ำเชิญไหลผ่านและมีเขื่อนเก็บกักน้ำเพื่อทำการเกษตรมีจำนวนประชากรตามข้อมูลตามทะเบียนราษฎร ประชากรทั้งสิ้น 6,272 คน แยกเป็นชาย 3,088 คน แยกเป็นหญิง 3,184 คน จำนวนครัวเรือน 1,880 ครัวเรือน มีพื้นที่หมู่บ้านในเขตรับผิดชอบ 11 หมู่บ้าน (แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (2561-2564) องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ, 2560 : 6) องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ เป็นพื้นที่เศรษฐกิจ ทำให้มีประชาชนที่อาศัยอยู่และผ่านไปมามีจำนวนมาก ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้คือปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอย เนื่องจากมีพื้นที่รับผิดชอบกว้างขวาง ทั้งธุรกิจไม่ว่าจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยว บัณเฑาะว์ ที่รองรับประชาชนที่สัญจรไปมาในแต่ละวันจำนวนมาก ในขยะที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีรถเก็บขยะมูลฝอยเพียง 1 คัน มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานในพื้นที่ จำนวน 4 คน ซึ่งถือว่าน้อยมากกับจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ กับปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน

ซึ่งมีประมาณขยะมูลฝอย จำนวน 2-4 ตันต่อวัน สำหรับรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย ใช้การวางถังรองรับขยะมูลฝอยตามริมถนนสายหลักเป็นระยะๆ แล้วให้รถเก็บขยะมูลฝอยออกปฏิบัติงานจัดเก็บขยะตั้งแต่เวลา 06.30 น. ถึงเวลา 16.30 ของวันจันทร์ ถึงวันเสาร์ ตามกำหนดการในการออกจัดเก็บขยะ ซึ่งเก็บไว้หมู่บ้านละ 1 วัน ต่อสัปดาห์ จึงทำให้เกิดปัญหาขยะเน่าเหม็น สถานที่กำจัดขยะยังไม่มีที่ถูกหลักสุขาภิบาล ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก จำนวนประชากรก็เพิ่มขึ้นทุกปี ขยะก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน จึงทำให้เกิดปัญหาการจัดเก็บขยะมูลฝอยไม่ทั่วถึง เพียงพอ เกิดขยะตกค้างเน่าเหม็น สิ้นเปลืองน้ำมันเชื้อเพลิง สถานที่ทิ้งขยะไม่เพียงพอที่จะใช้จัดเก็บขยะ และต้องเสียงบประมาณจำนวนมากในการจัดเก็บขยะมูลฝอยในแต่ละปี คณะผู้บริหารได้เล็งเห็นถึงปัญหาดังกล่าวจึงได้มีนโยบายในการบริหารจัดการขยะ ซึ่งเป็นวาระแห่งชาติในการลดขยะต้นทาง โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกันตั้งแต่การการกำจัดขยะมูลฝอย การลดปริมาณขยะมูลฝอยในบ้านเรือนของตนเอง การคัดแยกขยะมูลฝอย รวมถึงการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยโดยการนำขยะไปขายเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่สำคัญที่น่าจะทำให้สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยของชุมชนลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ และเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยมหาสารคามวิทยาเขตขอนแก่น วิทยาเขตศรีล้านช้าง ห้องเรียนชุมแพ ได้เห็นถึงปัญหาการจัดการขยะที่นับวันจะมีปัญหามากขึ้นเรื่อยๆ จึงสนใจที่จะพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ประชาชนจะให้ความร่วมมือและปฏิบัติตามในการจัดการขยะมูลฝอยร่วมกันอย่างไร ในสภาพที่ท้องถิ่นยังไม่พร้อมให้บริการอย่างทั่วถึงในด้านการจัดการขยะมูลฝอย และจะทำอย่างไรให้ปริมาณขยะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ ลดน้อยลงได้ เพื่อให้ผู้บริหารและหน่วยงานอื่นที่สนใจ ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ เป็นเมืองที่สะอาด น่าอยู่ ไร้ขยะมูลฝอยและมลภาวะที่เป็นพิษ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพอำเภอ ชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาแนวทางข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ ได้ทำการศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประชากรประกอบด้วย ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น จำนวน 6,272 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 376 คน โดยวิธีการใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่าง ด้วยวิธีของทาโร่ ยามาเน่ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งแยกวิเคราะห์ตามลำดับโดยวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA or F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffé) และวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น ใช้การวิเคราะห์ โดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับความถี่ (Frequency) (ญาณนนท์ มงคุด, 2556)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 59.84 และเพศหญิง จำนวน 151 คิดเป็นร้อยละ 40.16 ส่วนมากมีอายุ 36-45 ปี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 36.97 รองลงมาอายุ มากกว่า 45 ปีขึ้นไป จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 32.71 และน้อยที่สุดมีอายุ 15-25 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 10.11 ส่วนมากมีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 59.31 รองลงมาไม่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 39.10 คน และน้อยที่สุดมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60 และส่วนมากมีรายได้ มากกว่า 15,000 บาทขึ้นไป จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 42.29 รองลงมามีรายได้ 10,001-15,000 บาท จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 26.60 และน้อยที่สุดมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 13.56

1. วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) โดยครัวเรือนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน

ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย มากกว่าด้านอื่น ($\bar{X} = 3.38$) รองลงมาคือ ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย ด้านการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย และด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ตามลำดับ และเมื่อจำแนกพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.99$) โดยการเก็บขยะรวบรวมใส่ถุง ผูกมัดถุงแล้วนำไปทิ้งในถังขยะที่องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ เตรียมไว้ เป็นสิ่งที่ครัวเรือนทำมากกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 3.78$) พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$) โดยการเลือกซื้อสินค้าที่มีบรรจุชนิดเต็ม เช่น น้ำยาล้างจาน ครีมาบ่น้ำ เป็นต้น แทนการซื้อสินค้าที่บรรจุในภาชนะใหม่ทั้งหมด เป็นสิ่งที่ครัวเรือนทำมากกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 3.62$) พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) โดยการคัดแยกขยะย่อยสลาย เช่น เศษอาหาร ออกจากขยะประเภทอื่นเป็นสิ่งที่ครัวเรือนทำมากกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 3.54$) และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ด้านการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.79$) โดยการเลือกซื้อและใช้สินค้าที่ออกแบบมาให้สามารถใช้ได้หลายครั้งเป็นสิ่งที่ครัวเรือนทำมากกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 3.56$)

2. เปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ด้วยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระหว่างระหว่างกลุ่มมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวตาม พบว่า ครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ด้านการกำจัดขยะมูลฝอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย และด้านการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน ครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ด้านการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน และครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้รวมแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือนด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย และด้านการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย วิเคราะห์ข้อมูลแบบวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอความคิดเห็นเป็นรายด้านในรูปแบบการบรรยาย โดยความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน สรุปได้ 4 ประเด็น คือ 1) การคัดแยกขยะก่อนกำจัดขยะ 2) การงดใช้ภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์บางประการ 3) การลดปริมาณขยะ และ 4) การรักษาความสะอาดของครัวเรือนและชุมชน ส่วนความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ สรุปได้ 3 ประเด็น 1) ประเด็น

หลักการคือ 1) การจัดเก็บขยะของเจ้าหน้าที่ ความถี่ในการจัดเก็บและจำนวนเจ้าหน้าที่ 2) การจัดหาถังขยะที่ได้มาตรฐาน และ 3) การจัดโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างให้ประชาชนรักษาความสะอาดของบ้านเรือนและชุมชน

สรุป

การจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น สรุปได้ 4 ประเด็น คือ 1) การคัดแยกขยะก่อนกำจัดขยะ 2) การงดใช้ภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์บางประการ 3) การลดปริมาณขยะ และ 4) การรักษาความสะอาดของครัวเรือนและชุมชน ส่วนความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ สรุปได้ 4 ประเด็น 1) การจัดเก็บขยะ ของเจ้าหน้าที่ ความถี่ในการจัดเก็บและจำนวนเจ้าหน้าที่ 2) การจัดหาถังขยะที่ได้มาตรฐาน และ 3) การจัดโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างให้ประชาชนรักษาความสะอาดของบ้านเรือนและชุมชน และ 4) องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ หน่วยงานควรจัดหาสถานที่ทิ้งขยะให้ได้มาตรฐาน ให้ถูกหลักสุขาภิบาลต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 นำผลการวิจัยในครั้งนี้ ส่งมอบให้องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เป็นข้อมูล ในการกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการ ระบบการกำจัด การจัดเก็บขยะมูลฝอยใน ครัวเรือนของประชาชนในชุมชน ต่อไป

1.2 นำผลการวิจัยนี้ในครั้งนี้ออมให้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขต ศรีล้านช้าง เพื่อใช้เป็นข้อมูลทางวิชาการ ต่อไป

1.3 นำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ไปบูรณาการกับการเรียนการสอน ใน ชั้นเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรเปิดโอกาสให้นักวิจัยหรือผู้ที่สนใจศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อใช้เป็นข้อมูล ข่าวสาร ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรค วิธีการในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และพฤติกรรมมีส่วนร่วมของประชาชนในการรักษาความสะอาด ร่วมกัน

2.2 ควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบการมีส่วนร่วม เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบ การบริหารจัดการขยะ ร่วมกันทุกภาคส่วน ทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน ประชาชน เพื่อจะได้มีส่วนร่วม เพราะปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาระดับชาติ ทุกคนต้องมีส่วนร่วม ไม่ใช่

หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่งหรือหน่วยงานราชการเท่านั้น แต่เป็นหน้าที่ของทุกคนในชาติที่จะร่วมกัน มีจิตสำนึกในการทิ้งขยะ คัดแยกขยะ ต้องเริ่มที่ตัวเรา เริ่มที่บ้านเรือนของเรา ปัญหาขยะล้นเมืองจึงจะหายไปจากหมู่บ้าน จากประเทศของเรา ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2553). คู่มือประชาชนการคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธีและเพิ่มมูลค่า. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). จังหวัดสะอาด. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และกรมควบคุมมลพิษ. (2559). แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 -2560). กรุงเทพมหานคร : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2557). กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. คู่มือการสร้างวินัยสู่การจัดการขยะที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร.
- เกียรติกุล ถวิล. (2558). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบ 3R (Reduce, reuse, recycle) ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- งานนโยบายและแผน. (2559). แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561-2564). ขอนแก่น : องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ.

สมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4*

Work Capability of Personnel of Department of Appealate Litigation Region 4

อรนุช กบรัตน์

Oranuch Kabrat

เรียงดาว ทวะชาลี

Riangdao Thawachali

ธงชัย สิงอุดม

Thongchai Singhudom

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: oranuch_11@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยในการปฏิบัติงาน 2) ระดับสมรรถนะการปฏิบัติงาน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะการปฏิบัติงาน และ 4) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ บุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 และสำนักงานอัยการภายใต้การบริหารงานด้านการดำเนินคดีชั้นศาลสูง จำนวน 102 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การวิจัยเชิงคุณภาพ รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลัก จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา อธิบายในรูปความเรียง ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน 2. ระดับความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม และด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ กับด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 3. ความสัมพันธ์ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 4. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะ ควรสร้างความพึงพอใจโดยให้ปฏิบัติงานตามความถนัดและตรงสายงาน

คำสำคัญ: ปัจจัยในการปฏิบัติงาน, สมรรถนะการปฏิบัติงาน

* Received 20 May 2018; Revised 8 June 2017; Accepted 8 October 2018

Abstract

The aim of this research was to study 1) the factor level of work performance; 2) levels of work capability; 3) correlation between the work factors and capability at work; 4) the ways to develop the work of Personnel of Department of Appealate Litigation Region 4. This study used the mixed research methodologies : for the quantitative research, the sample were 102 Appealate Litigation Region 4, 2017 : Copies) of the personnel of Department of Appealate Litigation Region 4 and the tool used in this process was a questionnaire used to collect the data to find the statistic values of Percentage, Frequency, Mean and Standard Deviation and Pearson's Correlation Coefficient. For the qualitative research, the tool was an in-depth interview form used to collect the data from 8 key informants before being interpreted by descriptive analysis. The research results were as follows: 1. The statistic score of the samples' opinions on the work factors at Department of Appealate Litigation Region 4 in overall was at a high level. The highest can be seen in the aspect of 'teamwork' and the least was that of 'work promotion'. 2. The level of the opinion related to the work capability of the samples in overall was at a high level. The highest can be seen in the aspect of 'right and ethics adherence' followed by that of 'effectiveness focus' ; the least was that of 'vocational expertise practice'. 3. The coefficient between the work factors and capability at work in overall was high with the statistical significance level of 0.01. 4. The ways to develop the work of Personnel of Department of Appealate Litigation.

Keywords: Work Performance; Work Capability

บทนำ

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่า คนเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าในองค์กร เพราะว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นรากฐานในการผลิตนวัตกรรมขององค์กร การพัฒนาสมรรถนะ (Competency) ของทรัพยากรมนุษย์ไม่ได้จำกัดเฉพาะภาคธุรกิจ เท่านั้น ในภาคราชการโดยเฉพาะแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย ในปีพ.ศ.2556-2561 กำหนดไว้ชัดเจนว่าหน่วยงานราชการต้องพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรให้สามารถรองรับการบริหารภาคราชการและภารกิจใหม่ได้การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่จึงได้ให้ความสำคัญกับสมรรถนะโดยมองว่าสมรรถนะนั้นเป็นปัจจัยหรือเกณฑ์ในการวัดศักยภาพหรือความสามารถของบุคลากร รวมทั้งใช้

เป็นองค์ประกอบในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยมองว่าเป็นโอกาสในการปรับปรุงและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพหรือศักยภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลง สมรรถนะจึงเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการองค์การที่มีประโยชน์อย่างมากในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) ทั้งนี้ เพราะสมรรถนะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในองค์การให้ทำงานหรือผลิตผลงานที่องค์การต้องการได้และจะทำให้สนับสนุนวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายในระยะยาวขององค์การได้ สมรรถนะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานทรัพยากรมนุษย์ในองค์การให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้องค์การสามารถบรรลุถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันทิศทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์สมัยใหม่จะต้องมีเครื่องมือที่สามารถแปลงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำกรอบ (Competency Model) หรือสมรรถนะมาใช้ในองค์การ จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้รับการสนับสนุนของผู้บริหารระดับสูง ได้รับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของบุคลากร (Commitment) และเห็นความสำคัญของการนำกรอบสมรรถนะมาใช้ในองค์การ

องค์กรอัยการได้ดำเนินการยกระดับศักยภาพขององค์การสู่องค์การที่มีสมรรถนะสูง (High Performance Organization-HPO) และพัฒนาระบบมาตรฐานการดำเนินงานของสำนักงานอัยการสูงสุด (Standard Management System for the Attorney General Office) มาตรฐานระบบงานธุรการ (Administrative Standard) เพื่อพัฒนาระบบมาตรฐานงานด้านธุรการและกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการโดยนำหลักการประเมินแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ (Performance Management) ที่มีเอกลักษณ์ขององค์กรอัยการ เป็นแนวทางในการประเมินตนเองบนพื้นฐานของแนวคิดเกี่ยวกับรางวัลคุณภาพมาตรฐานภาครัฐ (PMQA-Public Sector Management Quality Award) ระบบมาตรฐานสากลแห่งประเทศไทยด้านการจัดการและสัมฤทธิ์ผลของงานภาครัฐ (PSO-Public Sector Standard Management System and Outcomes) องค์การแห่งการเรียนรู้ (LO-Learning Organization) แนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ (Competency) และแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล (Good Governance) โดยการประยุกต์ระบบมาตรฐานการจัดการภาครัฐเพื่อพัฒนาไปสู่ระบบมาตรฐานงานของสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ มีผลการปฏิบัติงานสูงขึ้นและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการทำงานด้านงานธุรการทั้งระบบให้ขับเคลื่อนไปสู่ระดับมาตรฐานสากล (อติสรไชยคุปต์, AGAS 2010 มาตรฐานงานธุรการสำนักงานอัยการสูงสุด, 2560)

สำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 เป็นสำนักงานภายใต้การบริหารงานของสำนักงานอัยการสูงสุด แบ่งการบริหารงานออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) สำนักอำนวยการ และ 2) สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีศาลสูงภาค 4 มีอธิบดีอัยการเป็นผู้บังคับบัญชา มีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินคดีอาญาทั้งปวงที่เกิดขึ้นในเขตท้องที่ของสำนักงานอัยการภาคตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของพนักงานอัยการหรือสำนักงานอัยการสูงสุดในชั้นอุทธรณ์และฎีกา

และปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง รับผิดชอบงานธุรการ งานบริหารงานบุคคล งานสารบบคดี งานเลขานุการ งานงบประมาณการเงินและบัญชี งานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ พัสดุและยานพาหนะของสำนักงานคดีศาลสูงภาค (ประกาศคณะกรรมการอัยการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงาน และการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ. 2554 ข้อ 6 (40)) โดยการบริหารงานจะต้องเป็นไปตามกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ และเป้าหมายขององค์การ ซึ่งการสรรหา คัดเลือก บรรจุแต่งตั้งตำแหน่งของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 ได้ถูกกำหนดบทบาทหน้าที่ ภารกิจงานไว้อย่างชัดเจน และในการสรรหาบุคคลเข้ามาทำงานในองค์การจะยึดแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเลือกสรรคนให้เหมาะสมกับงาน (Put the right man on the right job) เพราะในการขับเคลื่อนองค์การนั้นจำเป็นต้องอาศัยสมรรถนะของบุคลากรในองค์การเพื่อนำพาองค์การไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่ในการปฏิบัติงานและคัดเลือกบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานนั้น ไม่ยึดหลักการเลือกสรรคนให้เหมาะสมกับงาน (Put the right man on the right job) จัดสรรคนที่มีความสามารถไม่ตรงกับตำแหน่งงานทำให้บุคลากรไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน องค์การไม่ประสบความสำเร็จขาดประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ทำให้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถหรือความชำนาญงานในด้านที่ตนเองถนัดไม่ได้แสดงสมรรถนะที่แท้จริงของตนเองออกมา บางคนไม่ทราบว่าตนเองมีสมรรถนะการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใด และจะแสดงออกมาในลักษณะที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์การในรูปแบบใด ผู้บริหารขององค์การไม่ให้ความสำคัญหรือสนับสนุนให้บุคลากรแสดงสมรรถนะการปฏิบัติงานออกมา และจากการประเมินผลการจัดทำรายงานต่างๆ ที่จะต้องรายงานผลการปฏิบัติราชการต่ออธิบดีอัยการ สำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านศาลสูงให้กับอัยการศาลสูงที่ประจำอยู่ที่สำนักงานอัยการจังหวัดต่างๆ ภายใต้การกำกับของสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 บางสำนักงานจัดทำรายงานไม่ถูกต้องครบถ้วนและไม่เป็นไปตามระเบียบที่กำหนด (สำนักงานคดีศาลสูงภาค 4, การประเมินผลการปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ.2554) ส่งผลให้การปฏิบัติงานขององค์การไม่บรรลุตามกลยุทธ์ วิสัยทัศน์ และเป้าหมายขององค์การ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและความคาดหวังที่จะให้บุคลากรมีสมรรถนะตามศักยภาพเต็มขีดความสามารถ ตามคุณวุฒิที่สอดคล้องรองรับภารกิจของตนเองและภารกิจตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 และเป็นแนวทางในการกำหนดตัวชี้วัดของงาน เพื่อจะช่วยให้บุคลากรมีทิศทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4
2. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูง ภาค 4
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4
4. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ บุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 และสำนักงานอัยการภายใต้การบริหารงานด้านการดำเนินคดีชั้นศาลสูง จำนวน 18 สำนักงาน ได้แก่ อัยการศาลสูง ข้าราชการตุลาการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ และจ้างเหมาบริการ รวมจำนวน 102 คน (ทำเนียบบุคลากร สำนักงานคดีศาลสูงภาค 4, 2560) โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา (Sample) เพราะว่าเป็นการศึกษาเฉพาะกรณีหนึ่งเท่านั้น ยังมีสำนักงานคดีศาลสูงภาคอื่นๆ อีกมาก และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) คือ ข้าราชการอัยการซึ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 จำนวน 3 คน และ ข้าราชการตุลาการซึ่งปฏิบัติราชการในหน้าที่ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน ระดับเงินเดือน ตำแหน่งงาน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย (1) ด้านบุคลากร (2) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน (3) ด้านความผูกพันต่อองค์กร (4) ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน และ (5) ด้านการทำงานเป็นทีม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ (1) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (2) ด้านการบริการที่ดี (3) ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ (4) ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม และ (5) ด้านการร่วมแรง

ร่วมใจ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ (1) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (2) ด้านการบริการที่ดี (3) ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ (4) ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม และ (5) ด้านการร่วมแรงร่วมใจ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions)

2. แบบสัมภาษณ์ (Interview Form) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย ชื่อ - สกุล ตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบปัจจุบัน และตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ (1) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (2) ด้านการบริการที่ดี (3) ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ (4) ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม และ (5) ด้านการร่วมแรงร่วมใจ มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Form) เพื่อให้ผู้รับการสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นแนวทางและข้อเสนอแนะต่างๆ ได้อย่างอิสระ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามทางไปรษณีย์ และเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนสมบูรณ์ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วนำข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ สถิติจำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) อธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล ใช้สถิติวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อธิบายข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มี สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ทดสอบสมมุติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 การวิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Correlation Coefficient)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ (In-Depth Interview) และจาก แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content

Analysis Technique) ประกอบบริบท

ผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\mu = 4.30$) รองลงมา คือ ด้านความผูกพันต่อองค์กร ($\mu = 4.21$) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ($\mu = 3.99$) และด้านบุคลากร ($\mu = 3.85$) ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน ($\mu = 3.82$)

2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.33$)) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม ($\mu = 4.46$) รองลงมา คือ ด้านการบริการที่ดี ($\mu = 4.42$) ด้านการร่วมแรงร่วมใจ ($\mu = 4.38$) และด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\mu = 4.20$) ซึ่งได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ($\mu = 4.20$)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 ในระดับ สูง ($r = 0.72$)) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยในการปฏิบัติงานด้านความผูกพันต่อองค์กร ($r = 0.82$) และด้านการทำงานเป็นทีม ($r = 0.76$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสมรรถนะการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงมาก ส่วนปัจจัยในการปฏิบัติงานด้านบุคลากร ($r = 0.34$) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ($r = 0.28$) และด้านความก้าวหน้าในการทำงาน ($r = 0.43$) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสมรรถนะการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

4. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 โดยการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ควรสร้างความพึงพอใจโดยให้ปฏิบัติงานตามความถนัดและตรงสายงาน มีการส่งเสริมและพัฒนาทางวิชาการ โดยการจัดอบรม กิจกรรมเพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะในการทำงานควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมทางจิตใจ ปลูกฝังการปฏิบัติงานที่ต้องยึดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และความถูกต้องชอบธรรม สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานให้มีความรู้สึกรับผิดชอบในหน้าที่ร่วมกัน และมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงาน โดยยึดความสำเร็จของงานและองค์กรเป็นที่ตั้ง

อภิปรายผล

1. ระดับปัจจัยในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 จากการศึกษาปัจจัยในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 พบว่า ปัจจัยในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยในการปฏิบัติงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความทุ่มเทความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน แต่ละบุคคลจะมีความต้องการความสำเร็จในชีวิตต้องการความมั่นคงปลอดภัย ต้องการ

เกียรตินิยมชื่อเสียงและความภาคภูมิใจ การยกย่องสรรเสริญ ความรักจากคนอื่นต้องการเป็นส่วนหนึ่งในสมาชิกขององค์กรที่แตกต่างกันออกไป การสร้างแรงจูงใจในแต่ละคนจึงมีหลายวิธีเพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ถึงแม้แรงจูงใจจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล แต่สิ่งที่ผู้บริหารควรทำ คือ การให้ออกาสบุคลากรในการพิสูจน์ความสามารถของตนเองและยอมรับในความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน เพราะจะทำให้เกิดแรงกระตุ้นเมื่อได้รับโอกาสสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of needs theory) ได้กล่าวว่า การรู้วิธีจูงใจคนให้ทำงานอย่างมุ่งมั่น ทุ่มเท เสียสละ ศิลปะในการจูงใจขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำและผู้บริหาร การรู้ถึงจุดแข็งจุดอ่อนของลูกน้องก็เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาเสมอก่อนมอบหมายให้ไปทำงานหากมอบหมายผิดคนย่อมส่งผลให้ทำงานล้มเหลว เมื่อเลือกคนได้แล้วจะทำอย่างไรที่จะให้เขาจะทุ่มเทศักยภาพของเขาให้กับการทำงานได้เต็มที่ที่เป็นเรื่องท้าทายความสามารถของผู้บริหารอย่างยิ่ง ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ปัจจัยอะไรที่จะสามารถจูงใจคนประเภทไหนจึงจะได้ผล (A. Maslow, 1943 : 370) สอดคล้องกับเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg) ได้เสนอทฤษฎีองค์ประกอบคู่ (two factor theory) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ซึ่งสรุปว่ามีปัจจัยสำคัญ 2 ประการที่สัมพันธ์กับความชอบหรือไม่ชอบในงานของแต่ละบุคคล ซึ่งปัจจัยดังกล่าว คือ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ซึ่งเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้คนที่ทำงานแล้วมีความรู้สึกพอใจในงานที่ทำอยู่และเป็นการจูงใจภายในของงาน เช่น การได้รับการยอมรับนับถือความก้าวหน้า ในหน้าที่การงาน ความรับผิดชอบ และความสำเร็จในการปฏิบัติงาน และปัจจัยค่าเงินหรือปัจจัยสุขอนามัยเป็นปัจจัยป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจ ในการปฏิบัติงานอยู่ประจำ เช่น เงินเดือน ค่าตอบแทน โอกาสที่จะได้รับความเจริญก้าวหน้าในอนาคต สวัสดิการ นโยบายและการบริหารงาน สภาพการทำงาน ความมั่นคง และความเป็นอยู่ส่วนตัว (Herzberg, et. al.,1957)

2. สมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูง ภาค 4

จากการศึกษาพบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูง ภาค 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 แสดงให้เห็นว่า สมรรถนะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน และความรู้ในเรื่องกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของทางราชการ โดยการปฏิบัติงานตามภารกิจจะต้องมุ่งให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนได้รับความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ และต้องมีทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน โดยอาศัยสมรรถนะ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมุ่งสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดี ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม และด้านการร่วมแรงร่วมใจสอดคล้องกับแนวคิดสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนได้กำหนด

คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของตำแหน่งข้าราชการพลเรือนทุกตำแหน่งเพื่อหล่อหลอมค่านิยม และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ร่วมกันประกอบด้วยสมรรถนะ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) การบริการที่ดี 3) การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงาน 4) จริยธรรม 5) ความร่วมแรงร่วมใจ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2551) สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หมายถึง การปฏิบัติราชการที่มีความมุ่งหมายให้บรรลุเป้าหมายตามที่มาตรา 6 บัญญัติไว้ คือ 1) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน 2) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ 3) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ 4) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น 5) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ 6) ประชาชนได้รับความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ 7) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 6)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการปฏิบัติงานโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 ในระดับสูง โดยมีค่าความสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.72 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กันอย่างสูง และมีความสำคัญอย่างมากต่อการกำหนดนโยบายขององค์กร เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารจึงควรเรียนรู้ถึงปัจจัยอะไรที่จูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความพึงพอใจรักใคร่ในงานที่ทำ มีความพากเพียร เอาใจใส่และไตร่ตรองในเหตุผลของการทำงาน อันจะส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับ สุนันทา เลาहनันท์ ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการทำงานในองค์การให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1) ความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) แรงจูงใจในการทำงาน 3) เรื่องความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่องาน และ 4) ขวัญกำลังใจ (สุนันทา เลาहनันท์, 2531 : 8 -11) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญญาภา เอกวัต ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยสมรรถนะด้านความร่วมแรงร่วมใจ อยู่ในลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และด้านจริยธรรม และปัจจัยสนับสนุนสมรรถนะกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (เบญญาภา เอกวัต, 2556)

สรุป

การพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 ควรสร้างความพึงพอใจโดยให้ปฏิบัติงานตามความถนัดและตรงสายงาน มีการส่งเสริมและพัฒนาทางวิชาการ โดยการจัดอบรม กิจกรรมเพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะในการทำงานควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมทางจิตใจ ปลูกฝังการปฏิบัติงานที่ต้องยึดกฎระเบียบ ข้อบังคับ และความถูกต้องชอบธรรม สร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติงานให้มีความรู้สึกรับผิดชอบในหน้าที่ร่วมกัน และมุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงาน โดยยึดความสำเร็จของงานและองค์กรเป็นที่ตั้ง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้พัฒนาขีดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยการส่งเสริมให้บุคลากรได้ฝึกอบรม สัมมนา การดูงานและศึกษาต่อ

1.2 ควรจัดกิจกรรมการจัดการความรู้ สัมมนาอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้บุคลากรทำความรู้จักกัน ส่งเสริมให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข ปราศจากอคติในการทำงานร่วมกันในกลุ่มงาน

1.3 ควรเสริมสร้างให้บุคลากรเกิดความตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยในการปฏิบัติงาน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ การอบรม ดูงานหรือศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ควรมีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงาน การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งอย่างเป็นธรรม

2.2 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะการปฏิบัติงาน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์กับด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ ดังนั้น ผู้บริหารของกรมมุ่งเน้นให้บุคลากรสร้างสรรค์ผลงานใหม่ และมุ่งเน้นให้บุคลากรมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานให้ตระหนักถึงการปฏิบัติงานที่ยากเป็นเรื่องท้าทายความสามารถ

2.3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยในการปฏิบัติงานกับสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูง ภาค 4 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ดังนั้น ผู้บริหาร จึงควรพัฒนาทรัพยากรบุคคลภายในองค์กร เพราะ ทรัพยากรบุคคล นับเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามากที่สุด เนื่องจากบุคลากรจะเป็นผู้ผลักดันให้ภารกิจต่างๆ สำเร็จลุล่วงตาม วัตถุประสงค์ ดังนั้น การส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ มีสมรรถนะสอดคล้องตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์ตลอดจนมีคุณลักษณะที่ดีพึงประสงค์และมีทัศนคติที่ดีจะทำให้องค์การเจริญก้าวหน้าและเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4

3.2 ควรศึกษาสมรรถนะหลักและสมรรถนะรองในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 เพื่อการพัฒนาบุคลากรให้แสดงสมรรถนะที่แท้จริงออกมา และรองรับการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ ความรับผิดชอบและลักษณะงาน ตลอดจนวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ค่านิยมและวัฒนธรรมขององค์กร

3.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในการหารูปแบบแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานคดีศาลสูงภาค 4 ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ทำเนียบบุคลากร สำนักงานคดีศาลสูงภาค 4, ณ วันที่ 3 เมษายน พ.ศ.2560, อัตสำเนา.

เบญญาภา เอกวัต. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะการปฏิบัติงานของพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

ประกาศคณะกรรมการอัยการ เรื่อง การแบ่งหน่วยงาน และการกำหนดอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด พ.ศ.2554. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 6

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2551). การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานนายกรัฐมนตรี. สำนักงานคดีศาลสูงภาค 4, การประเมินผลการปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2554.

สุนันทา เลาหันันท์. (2531). การพัฒนาองค์การ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.

อดิสร ไชยคุปต์. (2010). AGAS 2010 มาตรฐานงานธุรการสำนักงานอัยการสูงสุด (มาตรฐานงานธุรการสำนักงานอัยการสูงสุด. แหล่งที่มา : <http://www.ago.go.th>. [1 มิถุนายน 2560].

A. Maslow. (1943). A theory of human motivation Psychological Review 50. New York : McGraw-Hill.

F. Herzberg, et. al., (1957). Job Attitude : Review of Research and Opinion.

กฎหมายที่เกี่ยวข้องทรัพย์สินของพระสงฆ์*

Laws Related to the Property of Monks

พระนิทัศน์ธีรปณฺโญ (วงศ์วังเพิ่ม)

Phra Nithat Theerapanyo (Wongwangperm)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University

E-mail: theerapanyo@gmail.com

บทคัดย่อ

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560 มาตรา 5 ทวิ ในพระราชบัญญัตินี้ “คณะสงฆ์” หมายความว่า บรรดาพระภิกษุที่ได้รับบรรพชาอุปสมบทจากพระอุปัชฌาย์ตามพระราชบัญญัตินี้ ภิกษุสงฆ์ หรือที่สมัยหลังนิยมเรียกว่า สมมุติสงฆ์ คือ หมู่ภิกษุ ที่ได้รับการอุปสมบทตามพระบรมพุทธานุญาต จากพระเถระตั้งแต่ 4 รูป ขึ้นไปเรียกว่าสงฆ์ ในระบอบประชาธิปไตยมีหลักการให้เอกชนมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ในส่วนประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ ที่เกี่ยวกับพระภิกษุสงฆ์เรียกร้องเอาทรัพย์สินในฐานะผู้รับพินัยกรรมได้ แต่เรียกร้องในฐานะทายาทโดยธรรมไม่ได้ดังในมาตรา 1622 พระภิกษุนั้น จะเรียกร้องเอาทรัพย์สินมรดกในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรมไม่ได้เว้นแต่จะได้สืบทอดจากสมณเพศมาเรียกร้องภายในกำหนดอายุความตาม มาตรา 1754 แต่ภิกษุเป็นผู้รับพินัยกรรมทรัพย์สินพระภิกษุก่อนอุปสมบทและหลังอุปสมบทแล้ว และทรัพย์สินของพระภิกษุมรณภาพ มีประเด็น ที่จะต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อยู่ 3 มาตราด้วยกัน เช่น มาตรา 1623 ทรัพย์สินของพระภิกษุที่ได้มา ในระหว่างเวลาที่อยู่ในสมณเพศนั้น เมื่อพระภิกษุนั้นถึงแก่มรณภาพให้ตกเป็นสมบัติของวัดที่เป็นภูมิลำเนาของพระภิกษุนั้น เว้นไว้แต่ พระภิกษุนั้นจะได้จำหน่ายไปในระหว่างมีชีวิตหรือโดยพินัยกรรม และมาตรา 1624 ทรัพย์สินใดเป็นของบุคคลก่อนอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ทรัพย์สินนั้นหากตกเป็นสมบัติของวัดไม่ และให้เป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมของบุคคลนั้น หรือบุคคลนั้นจะจำหน่ายโดยประการใดตามกฎหมายก็ได้

คำสำคัญ : กฎหมาย, ทรัพย์สิน, พระสงฆ์

* Received 1 June 2018; Revised 18 July 2018; Accepted 20 November 2018

Abstract

In Section 5 bis of the Sangha Act B.E. 2505, amended in B.E. 2560, "Sangha" meant monks who were ordained by their preceptors under this law. "Bhikkhu-sangha" or later called monks by convention meant monks who were ordained by more than four senior monks, called "Sangha," under the Buddha's allowance. In democracy, an individual had legitimately a proprietary right. In the Civil and Commercial Code, a monk was also allowed to claim the property as an heir but he was unable to claim it as an heir at law. As in Section 1622, a monk was unable to claim the heritage as a statutory heir unless he as an heir left the Buddhist monkhood and claimed it as a legal heir within the prescription under Section 1754. According to the Civil and Commercial Code, there were three sections to be considered on the property of a monk before and after his monkhood and the property of a dead monk. For example, Section 1623 said, "The property a monk earned during his monkhood period had to become the property of a temple he lived in when he was dead unless he distributed it while he was alive or by his testament," and Section 1624 said, "Whatever belonged to a person before monkhood did not become the temple property and became a heritage to his legal heir. Either he was able to distribute it at law."

Keywords: Laws, Property, Monks

บทนำ

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2505 (ฉบับที่ 3) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2560 มาตรา 5 ทวิ ในพระราชบัญญัตินี้ “คณะสงฆ์” หมายความว่า บรรดาพระภิกษุที่ได้รับบรรพชาอุปสมบทจากพระอุปัชฌาย์ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามกฎหมายที่ใช้บังคับก่อนพระราชบัญญัตินี้ไม่ว่าจะปฏิบัติศาสนกิจในหรือนอกราชอาณาจักร “คณะสงฆ์อื่น” หมายความว่า บรรดาบรรพชิตจันนิกาย หรือ อนัมนิกาย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2505 (ฉบับที่ 3) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2560 ของการปกครองคณะสงฆ์กล่าวไว้ว่า มาตรา 20 คณะสงฆ์ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคม มาตรา 20 ทวิ เพื่อประโยชน์แก่การปกครองคณะสงฆ์ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้มีเจ้าคณะใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตปกครองคณะสงฆ์การแต่งตั้งและการกำหนดอำนาจหน้าที่เจ้าคณะใหญ่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎมหาเถรสมาคม มาตรา 21 การปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค ให้จัดแบ่งเขตปกครองดังนี้ (1) ภาค (2) จังหวัด (3) อำเภอ และ (4) ตำบล จำนวนและเขตปกครอง

ดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายเศรษฐศาสตร์ มาตรา 22 การปกครองคณะสงฆ์ส่วนภูมิภาค ให้มีพระภิกษุเป็นผู้ปกครองตามชั้นตามลำดับ ดังต่อไปนี้ (1) เจ้าคณะภาค (2) เจ้าคณะจังหวัด (3) เจ้าคณะอำเภอ และ (4) เจ้าคณะตำบล เมื่อมหาเถรสมาคมเห็นสมควรจะจัดให้มีรองเจ้าคณะภาค รองเจ้าคณะจังหวัดรองเจ้าคณะอำเภอ และรองเจ้าคณะตำบล เป็นผู้ช่วยเจ้าคณะนั้น ๆ ก็ได้ มาตรา 23 การแต่งตั้ง ถอดถอน พระอุปัชฌาย์ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระภิกษุอันเกี่ยวกับตำแหน่งปกครองคณะสงฆ์ตำแหน่งอื่นๆ และไวยาวัจกร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎหมายเศรษฐศาสตร์ 2. เนื้อเรื่อง

ภิกษุสงฆ์ หรือที่สมัยหลังนิยมเรียกว่า สมมุติสงฆ์ คือ หมู่ภิกษุ ที่ได้รับการอุปสมบทตามพระบรมพุทธานุญาตจากพระเถระตั้งแต่ 4 รูปขึ้นไปเรียกว่าสงฆ์ เนื่องจากคำว่าสงฆ์ แปลว่าหมู่ จึงเรียกหมู่พระภิกษุว่าภิกษุสงฆ์ และหมู่พระภิกษุณีว่าภิกษุณีสงฆ์ จัดเป็น 4 วรรค ตามตามพระบรมพุทธานุญาตให้ทำสังฆกิจตามพระวินัย คือ จตุวรรค 4 รูป ปญจวรรค 5 รูป ทศวรรค 10 รูป วิสดีวรรค 20 รูป แต่ถ้าพระภิกษุ 2-3 รูป เรียกว่า คณะ (เนื่องจากแบ่งพวกกันฝ่ายละ 2 รูปมิได้) ถ้าพระภิกษุรูปเดียว จัดเป็นบุคคล

ภูมิลำเนาของพระสงฆ์ ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2505 (ฉบับที่ 3) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2560 บังคับไว้ว่า พระภิกษุสงฆ์จะต้องสังกัดวัดใดวัดหนึ่ง แต่ถ้าพระภิกษุไม่สังกัดวัดใดวัดหนึ่ง ก็จะผิด มาตรา 27 (3) ไม่สังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่ง และ(4) ไม่มีวัดเป็นที่อยู่เป็นหลักแหล่งให้พระภิกษุรูปนั้นสละสมณเพศตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎหมายเศรษฐศาสตร์ พระภิกษุผู้ต้องคำวินิจฉัยให้สละสมณเพศตามวรรคสอง ต้องสึกภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัยนั้น ในระบอบประชาธิปไตยมีหลักการให้เอกชนมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน รัฐได้บัญญัติรับรองสิทธิดังกล่าวในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 “ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิใช้สอย และจำหน่ายทรัพย์สินของตนและได้ซึ่งดอกผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีสิทธิ ติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และ มีสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย” การรับรองกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน นอกจากให้สิทธิแก่บุคคลที่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในระหว่างมีชีวิตอยู่แล้วยังรับรองให้เจ้าของกรรมสิทธิ์มีสิทธิวางแผนให้กรรมสิทธิ์ของตนตกทอดแก่ญาติหรือบุคคลอื่นใดที่ตนเห็นสมควรเมื่อตนถึงแก่ความตาย จึงเกิดหลักการของเหตุผลของกฎหมายลักษณะมรดก ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ในส่วนประมวลกฎหมายแพ่งพาณิชย์ ที่เกี่ยวพระภิกษุสงฆ์เรียกครองเอาทรัพย์สินในฐานะผู้รับพินัยกรรมได้แต่เรียกครองในฐานะทายาทโดยธรรมไม่ได้ ดังในมาตรา มาตรา 1622 พระภิกษุนั้น จะเรียกครองเอาทรัพย์สินมรดกในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรมไม่ได้เว้นแต่จะได้สึกจากสมณเพศมาเรียกครองภายในกำหนดอายุความตาม มาตรา 1754 แต่ภิกษุเป็นผู้รับพินัยกรรมได้

ห้ามไม่ให้พระภิกษุเป็นโจทก์ฟ้องในขณะที่อยู่ในสมณเพศ แต่ไม่ได้ห้ามการทำสัญญาแบ่งปันมรดกตามมาตรา 1750 ดังนั้นกรณีทำสัญญาแบ่งปันมรดกและอีกฝ่ายผิดสัญญา พระภิกษุก็ฟ้องได้แม้อยู่ในสมณเพศเพราะเป็นการฟ้องบังคับตามสัญญา ไม่ใช่ฟ้องแบ่งมรดก และในกรณีที่ทายาทฟ้องคดีระหว่างพิจารณาทายาทผู้เป็นโจทก์ได้อุปสมบทไม่อยู่ในบังคับของ มาตรา 1622 พระภิกษุฟ้องคดีอื่นที่ไม่ใช่ฟ้องเรียกมรดกได้หรือฟ้องในฐานะเจ้าของรวมก็ได้

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1622 เป็นบทบัญญัติห้ามมิให้พระภิกษุเรียกร้องเอาทรัพย์มรดกในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรมแต่ถ้าพระภิกษุถูกฟ้องเป็นจำเลยแล้วศาลก็พิพากษาให้พระภิกษุได้รับส่วนแบ่งมรดกด้วยก็ไม่ใช่การขัดกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1622 สอดคล้องกับทรัพย์สินของพระภิกษุได้มาระหว่างอยู่ในสมณเพศให้ตกเป็นสมบัติของวัดที่เป็นภูมิลำเนาของพระภิกษุ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1623 ทรัพย์สินของพระภิกษุที่ได้มาในระหว่างเวลาที่อยู่ในสมณเพศนั้น เมื่อพระภิกษุนั้นถึงแก่ภรรณาภพให้ตกเป็นสมบัติของวัดที่เป็นภูมิลำเนาของพระภิกษุนั้น เว้นไว้แต่ พระภิกษุนั้นจะได้จำหน่ายไปในระหว่างชีวิตหรือโดยพินัยกรรม

คำพิพากษาฎีกาที่ 5789/2538 ป.พ.พ.มาตรา 10, 1623, 1646, 1647 พินัยกรรมของ พระภิกษุ ส. ผู้มรณะ ระบุไว้ว่า บรรดาเงินที่ข้าพเจ้ามีอยู่ในขณะนี้และที่จะมีขึ้นหรือได้มาในอนาคตซึ่งได้ฝากไว้ที่ธนาคาร ก. ข. และ ค. เงินทั้งนี้ข้าพเจ้าขอยกให้แก่จำเลยศิษย์ของข้าพเจ้าแต่เพียงผู้เดียว แต่ข้อกำหนดพินัยกรรมดังกล่าวนี้ไม่ปรากฏสมุดฝากเงินบัญชีเลขที่ 5106 และ 5459 ที่พิพาทซึ่งเป็นเงินส่วนตัวของพระภิกษุ ส. ผู้มรณะ และพินัยกรรมฉบับนี้ทำขึ้นก่อนที่ผู้มรณะจะมีเงินตามบัญชีพิพาททั้งสองบัญชีนั้นข้อกำหนดพินัยกรรมดังกล่าวจึงไม่มีผลบังคับถึงเงินในบัญชีพิพาททั้งสอง บัญชีนี้ จึงกล่าวได้ว่า เมื่อผู้มรณะได้ถึงแก่ภรรณาภพขณะเป็นพระภิกษุเงินตามบัญชีพิพาททั้งสองบัญชีซึ่งเป็นทรัพย์ของผู้มรณะที่ได้มาในระหว่างเวลาที่อยู่ในสมณเพศจึงตกเป็นของวัดโจทก์ซึ่งเป็นภูมิลำเนาของผู้มรณะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1623

คำพิพากษาฎีกาที่ 1816/2542 พ.ร.บ.คณะสงฆ์ พ.ศ.2505 มาตรา 33,34 ป.พ.พ.มาตรา 150, 1623, 1629ที่ดินพิพาทพระภิกษุ ส. ได้มาในระหว่างเวลาที่อยู่ในสมณเพศและเป็นกรรมสิทธิ์ของพระภิกษุ ส. ในขณะที่ถึงแก่ภรรณาภพจึงตกเป็นสมบัติของวัดจำเลยที่ 1 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1623 แต่วัดมิใช่ทายาทโดยธรรมของพระภิกษุที่ถึงแก่ภรรณาภพ ตามมาตรา 1629 ดังนั้น การที่จำเลยที่ 1 ร้องขอให้ศาลตั้งจำเลยที่ 2 เป็นผู้จัดการมรดกของพระภิกษุ ส. จึงมิใช่กรณีทายาทร้องขอให้ศาลตั้งผู้จัดการมรดกเพื่อจัดแบ่งมรดกให้ทายาทการที่จำเลยที่ 2 จดทะเบียนรับโอนที่พิพาทในฐานะผู้จัดการมรดก จึงเป็นการถือกรรมสิทธิ์ที่พิพาทไว้แทนจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์โดยผลแห่งกฎหมาย แม้ก่อนถึงแก่ภรรณาภพพระภิกษุ ส. ได้ทำสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยร่วม และจำเลย

ร่วมได้ผ่อนชำระค่าที่ดินครบถ้วนแล้ว แต่เมื่อพระภิกษุ ส. ถึงแก่มรณภาพ ที่ดินพิพาทตกเป็นสมบัติของจำเลยที่ 1 โดยเป็นที่ธรณีสงฆ์ซึ่งจะโอนกรรมสิทธิ์ ได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 33 (2) และมาตรา 34 การที่จำเลยที่ 2 ในฐานะผู้จัดการมรดกพระภิกษุ ส. จดทะเบียนโอนขายที่พิพาทให้จำเลยร่วมแม่โดยความเห็นชอบของจำเลยที่ 1 จึงเป็นโมฆะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 150 หากจำเลยที่ 2 ได้นำที่พิพาทไปทำสัญญาจะซื้อจะขายให้แก่โจทก์ โจทก์ก็ไม่มีอำนาจฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองจดทะเบียนโอนขายที่ดินพิพาทให้โจทก์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 997/2540 ป.พ.พ.มาตรา 1336,1623 พระครู น.ผู้มรณภาพมีบัญชีเงินฝากที่ธนาคารรวม 2 บัญชีบัญชีแรกเป็นมูลนิธิ วัดต.ของวัดโจทก์ ผู้มีสิทธิถอนเงินได้แก่ผู้มรณภาพร่วมกับกรรมการวัดอีก 2 คน ส่วนอีกบัญชีฝากในนามส่วนตัวผู้มรณภาพเป็นผู้ลงนามถอนเงินได้เอง เงินที่ยกให้นี้ถอนจากบัญชีเงินฝากส่วนตัว เมื่อเป็นเงินส่วนตัวของผู้มรณภาพผู้มรณภาพย่อมจะยกให้แก่ผู้ใดก็ได้ เมื่อพระครู น.ผู้มรณภาพได้ยกเงินจำนวนตามฟ้องให้แก่จำเลยโดยเสนหา กรรมสิทธิ์ในเงินย่อมตกเป็นของจำเลยนับแต่วันรับการยกให้ เงินจำนวนนี้ไม่ใช่ของผู้มรณภาพอีกต่อไปจึงไม่เป็นมรดกตกแก่โจทก์ซึ่งเป็นวัดในพระพุทธศาสนา แม้จำเลยจะมีได้ออกเงินช่วยค่าพยาบาลรักษาผู้มรณภาพ โจทก์ก็ฟ้องเรียกเงินคืนไม่ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1807/2536 ป.พ.พ.มาตรา 1623,1713 เมื่อเจ้ามรดกเป็นพระภิกษุถึงแก่มรณภาพโดยมิได้ทำพินัยกรรมไว้เงินของเจ้ามรดกที่ได้มาในระหว่างที่อยู่ในสมณเพศจึงตกเป็นสมบัติของผู้คัดค้านซึ่งเป็นวัดที่เป็นภูมิลำเนาของเจ้ามรดก แม้ผู้ร้องที่ 2 จะเป็นบุตรนอกกฎหมายที่เจ้ามรดกได้รับรองแล้วและเป็นทายาทโดยธรรมก็หาสิทธิในเงินดังกล่าวไม่ จึงไม่ใช่ทายาทสำหรับเงินจำนวนนี้ และมีใช้ผู้มีส่วนได้เสียที่จะมาร้องขอให้ศาลตั้งเป็นผู้จัดการมรดกได้คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1064/2532 บิดามารดายกที่นาให้แก่พระภิกษุ ข. ภายหลังที่พระภิกษุ ข.บวชเป็นพระภิกษุ การที่พระภิกษุ ข.ขายที่นาแปลงดังกล่าวและนำเงินที่ขายได้ไปฝากธนาคารเงินที่นำไปฝากธนาคารรวมทั้งดอกเบี้ยที่ได้รับ ถือว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาในระหว่างที่อยู่ในสมณเพศ เมื่อพระภิกษุ ข.ถึงแก่มรณภาพเงินฝากดังกล่าวย่อมตกเป็นของวัดโจทก์ซึ่งเป็นภูมิลำเนาของพระภิกษุ ข.

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1265/2495 พระภิกษุถึงมรณภาพในขณะที่เป็นพระภิกษุอยู่ โดยมิได้ทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินมรดกให้ใคร มรดกของพระภิกษุนั้นย่อมตกให้แก่วัดที่พระภิกษุนั้นอยู่ แม้ทายาทจะครอบครองที่ดินมรดกของพระภิกษุนั้นเกิน 10 ปีนับแต่วันมรณภาพทายาทนั้นก็จะเอาที่ดินมรดกนั้นไม่ได้ เพราะที่ดินมรดกนั้นเป็นของวัดจะใช้อยู่ความ 10 ปียันวัดให้เสียสิทธิหาได้ไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 903/2536 แม้พระภิกษุ ข.จะได้จดทะเบียนรับโอนที่ดินที่เช่าซื้อมาในระหว่างเวลาที่อยู่ในสมณเพศก็ตาม แต่พระภิกษุ ข.ได้เช่าซื้อและชำระค่าเช่าซื้อจนครบถ้วนแล้วก่อนที่จะมาบวชเป็นพระภิกษุซึ่งหาก ผู้ให้เช่าซื้อไม่จดทะเบียนโอนที่ดินให้ พระภิกษุ ข.ก็

ย่อมมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ให้เช่าซื้อโอนที่ดินได้อันเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งที่พระภิกษุ ข. มีก่อนที่จะมาบวชเป็นพระภิกษุจึงต้องถือว่าพระภิกษุ ข. ได้ที่ดินมาแล้วก่อนที่จะบวชเป็นพระภิกษุการจดทะเบียนการได้มาในภายหลังเป็นแต่เพียงทำให้การได้มาบริบูรณ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1299 วรรคแรก เท่านั้นฉะนั้นเมื่อที่ดินมิใช่ทรัพย์สินที่พระภิกษุ ข. ได้มาในระหว่างเวลาที่อยู่ในสมณเพศจึงไม่ตกเป็นสมบัติของวัด ตามมาตรา 1623 หากแต่เป็นทรัพย์สินมรดกตกได้แก่บรรดาทายาทของพระภิกษุ ข. มาตรา 1624 ทรัพย์สินใดเป็นของบุคคลก่อนอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ทรัพย์สิน นั้นหากตกเป็นสมบัติของวัดไม่ และให้เป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมของบุคคลนั้นหรือบุคคลนั้นจะจำหน่ายโดยประการใดตามกฎหมายก็ได้

ประกอบกับทรัพย์สินก่อนอุปสมบทเป็นพระภิกษุ สามารถเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทได้ ไม่สามารถตกเป็นของสมบัติวัดไม่ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1624” ทรัพย์สินใดเป็นของบุคคลก่อนอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ทรัพย์สินนั้นหากตกเป็นสมบัติของวัดไม่ และให้เป็นมรดกตกทอดแก่ ทายาทโดยธรรมของบุคคลนั้น หรือบุคคลนั้นจะจำหน่ายโดยประการใด ตามกฎหมายก็ได้”และทายาทโดยธรรม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1629 ทายาทโดยธรรมมีลำดับเท่า นั้น และภายใต้บังคับแห่งมาตรา 1630 วรรค 2 แต่ละลำดับมีสิทธิได้รับมรดกก่อนหลังดังต่อไปนี้ คือ (1) ผู้สืบสันดาน (2) บิดามารดา (3) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน (4) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน (5) ปู่ ย่า ตา ยาย และ (6) ลุง ป้า น้า อา คู่สมรสที่ยังมีชีวิตอยู่นั้นก็เป็นทายาทโดยธรรมภายใต้บังคับของบทบัญญัติพิเศษแห่งมาตรา 1635

มาตรา 1630 ตราบใดที่มีทายาทซึ่งยังมีชีวิตอยู่ หรือมีผู้รับมรดกแทนที่ยังไม่ขาดสายแล้วแต่กรณีในลำดับหนึ่งๆ ที่ระบุไว้ในมาตรา 1629 ทายาทผู้ที่อยู่ในลำดับถัดลงไปไม่มีสิทธิในทรัพย์สินมรดกของผู้ตายเลยแต่ความในวรรคก่อนนี้มีให้ใช้บังคับในกรณีเฉพาะที่มีผู้สืบสันดานคนใดยังมีชีวิตอยู่หรือมีผู้รับมรดกแทนที่กัน แล้วแต่กรณี และมีบิดามารดาที่ยังมีชีวิตอยู่ ในกรณีเช่นนั้นให้บิดามารดาได้ส่วนแบ่งเสมือนหนึ่งว่าเป็นทายาทชั้นบุตร

คำพิพากษาฎีกาที่1316/2544 พ.ร.บ. คณะสงฆ์พ.ศ.2505 มาตรา 33, 34, 35 ป.พ.พ. มาตรา 1623 ป.วิ.พ.มาตรา 276, 285 จ. ถึงแก่กรรม ที่ดินของ จ. จึงตกทอดเป็นมรดกแก่ทายาทโดยธรรมรวมทั้ง ส. ซึ่งเป็นพระภิกษุจ. ด้วย ที่ดินที่ ส. ได้รับมรดกมาเช่นนี้มิใช่ที่ดินของวัด แม้จะได้มาในระหว่างที่อยู่ในสมณเพศ ส. จึงทำสัญญาจะซื้อขายที่ดินส่วนของตนซึ่งยังมิได้แบ่งแยกจากที่ดินเดิมให้แก่โจทก์ได้ การที่ ส. ดำเนินการแบ่งแยกโฉนดที่ดินเสร็จในเวลาต่อมาแต่ยังมิได้จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์แก่โจทก์ และถึงแก่ภรรณภาพเสียก่อนที่ดินดังกล่าวย่อมเป็นสมบัติของวัดจำเลยโดยผลแห่งกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1623

สรุป

ทรัพย์สินพระภิกษุก่อนอุปสมบทและหลังอุปสมบทแล้ว และทรัพย์สินของพระภิกษุมรณภาพ มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อยู่ 3 มาตราด้วยกัน กล่าวคือ มาตรา 1622 พระภิกษุนั้นจะเรียกร้องเอาทรัพย์มรดกในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรมไม่ได้ เว้นแต่จะได้อาศัยจากสมณเพศ มาเรียกร้องภายในกำหนดอายุความตามมาตรา 1754 แต่พระภิกษุนั้นอาจเป็นผู้รับพินัยกรรมได้ มาตรา 1623 ทรัพย์สินของพระภิกษุที่ได้มาในระหว่างเวลาที่อยู่ในสมณเพศนั้น เมื่อพระภิกษุนั้นถึงแก่มรณภาพให้ตกเป็นสมบัติของวัดที่เป็นภูมิลำเนาของพระภิกษุนั้น เว้นไว้แต่ พระภิกษุนั้นจะได้จำหน่ายไปในระหว่างชีวิตหรือโดยพินัยกรรม และมาตรา 1624 ทรัพย์สินใดเป็นของบุคคลก่อนอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ทรัพย์สินนั้นหากตกเป็นสมบัติของวัดไม่ และให้เป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมของบุคคลนั้น หรือบุคคลนั้นจะจำหน่ายโดยประการใดตามกฎหมายก็ได้

ข้อเสนอแนะ

1. เห็นควรพระภิกษุสงฆ์ที่บวชในพระพุทธศาสนา ควรศึกษาหาความรู้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎหมายหมายเกี่ยวข้องเช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ทรัพย์สินของพระสงฆ์
2. มหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งในประเทศไทย สมควรที่จัดการเรียนการสอนและเปิดหลักสูตรนิติศาสตร์เพื่อให้พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา ได้มีความรู้ในส่วนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระสงฆ์เพื่อจะได้บริหารกิจการคณะสงฆ์ให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช 2505 (ฉบับที่ 3) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2560
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2535 (ชำระใหม่). เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2561 www.opsc.coj.go.th และระบบสืบค้นกฎหมาย <http://deka.supremecourt.or.th>

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี

วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี เป็นวารสารในกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิชาการ บทความวิจัย และบทความทวิภาคีหนังสือ แก่นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจทั่วไป ในมิติทางด้านศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน ในลักษณะปกปิดรายชื่อ (Double blind peer-reviewed) เปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรับพิจารณาตีพิมพ์ต้นฉบับของบุคคลทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารที่คณะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มา ทางวารสารกำหนดออกวารสารปีละ 2 ฉบับ (ราย 6 เดือน) ดังนี้ ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี

- 1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับศาสนาและปรัชญา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ การศึกษา สังคมวิทยาและมนุษยวิทยา รวมทั้งสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- 2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจัยหรือเสนอแนวคิดใหม่

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

- 1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 8 - 12 หน้ากระดาษ A4 (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตาราง ต้องนำเสนอรูปภาพและ

ตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตารางที่ 1 หรือ Table 1 และ ภาพที่ 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

- 2) ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้ตรงกลางหน้าแรก
- 3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน
- 4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ 300-350 คำ
- 5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด
- 7) การใช้ตัวเลข คำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น (ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning)

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) **บทคัดย่อ (Abstract)** เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุป สั้นกะทัดรัดได้ใจความ
- 2) **บทนำ (Introduction)** ระบุความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยและระบุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) **วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)** ระบุแบบแผนการวิจัย การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4) **ผลการวิจัย (Results)** เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การวิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ
- 5) **อภิปรายผล (Discussion)** เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด
- 6) **องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge)** ระบุองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการอ้างอิงที่มีปรากฏในบทความเท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference)

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาใช้ในการอ้างอิงบทความ ควรมีที่มาจากแหล่งตีพิมพ์ที่ชัดเจน และมีความน่าเชื่อถือ สามารถสืบค้นได้ เช่น หนังสือ วารสาร หรืองานวิจัย เป็นต้น ผู้เขียนบทความจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการอ้างอิง เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการอ้างอิงไม่ถูกต้อง จะไม่ได้รับการส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาค้นคว้าอุตสาหกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

- 1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่พิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอัตตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)
- 2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (เกสวดี เชี่ยวชาญ, 2557)
- 3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (นิรมัย คุ่มรักษา และอัจจิมา ศิริพิบูลย์ผล, 2560)
- 4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่พิมพ์ เช่น (ทศพร คำผลศิริ และคณะ, 2560)
- 5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

- 1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Phathong, K., 2007)
- 2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N, 2004)
- 3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อพระไตรปิฎกอรรถกถา.//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อหนังสือ.//(ครั้งที่พิมพ์).//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษภา ผาทอง. (2548). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ : แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: พิสิษฐ์ ไทย ออฟเซต.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).//ชื่อเรื่อง/(เลขหน้าที่อ้าง).//สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ชลิตา บัณทวงศ์. (2556) ข้าวและชาวนาไทยในกระแสการเปลี่ยนแปลง ใน พจนก กาญจนจันทร์ (บรรณาธิการ), คน ข้าว นา ควาย ในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (หน้า 39-68). กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อวารสาร.//ปีที่/(ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

เกษภา ผาทอง และคณะ. (2562). พระพุทธศาสนากับการเมือง. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทรรศน์, 3(2), 16-31.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ใน ชื่อสารานุกรม,/(เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง).
สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิทาอาจพันธ์. (2537). หม้อคอคควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมือง
ฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้น.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).//ชื่อบทความ.//ชื่อหนังสือพิมพ์,/เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2549). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ผู้จัดการรายวัน, น.13.

(7) สารนิพนธ์, วิทยานิพนธ์, ดุษฎีนิพนธ์, รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.//ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์ สาขา./ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์.

ตัวอย่าง :

พรไทย ศิริสาธิตกิจ. (2558). การพัฒนารูปแบบการปรับตัวของชาวนาอย่างยั่งยืนในพื้นที่ลุ่ม
น้ำทะเลสาบสงขลา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา.
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นายมนัส ภาควณิ. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเจ้าอาวาสในการพัฒนาวัดให้เป็น
ศูนย์กลางชุมชน. ใน รายงานการวิจัย. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.//(วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).//ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.//(ชื่อผู้สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

ไชยศิริ ลีศิริกุล. (5 พ.ย. 2562). วิธีการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานข้าว. (พระมหาปรีชญ์ อดิเทพ,
สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.//(ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.//เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริงจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpsomoc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย.//(ปีที่พิมพ์).//ชื่อเรื่อง(ถ้ามี).//ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (2558). คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) Promotion Manual (DSPM). เชียงใหม่: สยามพิมพ์นานาชาติ.
- ประภัสสร ปรีเอี่ยม และธรรมบุญ รวีผ่อง. (2554). ผลการส่งเสริมพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็ก สำหรับเด็กพัฒนาการช้าโดยพ่อแม่ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน จังหวัดมหาสารคาม. ใน รายงานการวิจัย. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- พระสุตรักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตรีทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน ในตำบลทรายขาว อำเภอดงหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 2(2), 8-13
- พระสถาพร ปุณณนนโท (จำจวนจร) และคณะ. (2562). การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการทำงานจิตอาสา ของชุมชนวัดสระเกษ อำเภอมือง จังหวัดสงขลา. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 3(2), 16-31.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4). (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 57 ก หน้า 49 (1 พฤษภาคม 2562).
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2535). พระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2500. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานสาธารณสุขอำเภอทอง. (2560). รายงานทารกน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ได้รับการคัดกรองพัฒนาการ DSPM ปีงบประมาณ 2560 (อินเทอร์เน็ต). เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2562 จาก <http://atg.hdc.moph.go.th>
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). ศิลปะการแห่งโนราห์. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phatthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.
- Elizabet, B. (1990). Ecotourism: The Potentials and Pitfalls. Vol. 1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.
- Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helping practices and family-Centered care. Pediatr Nurs, 22(2), 334-337.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ของวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี ได้ที่ <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JMCR/issue/view/25> เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : manichettharam@gmail.com

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 12 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี หรือไม่ผ่านการพิจารณาของกองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสารลัคนัฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16.pt).....วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

.....(16.pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย.....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

.....(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้างนโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....

.....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ).....

.....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

.....

4.สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1.....(16 pt).....

2.....(16 pt).....

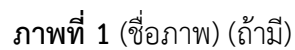
3.....(16 pt).....

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt).....ระบุรูปแบบของการวิจัย.....ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง.....การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....การเก็บรวบรวมข้อมูล.....การวิเคราะห์ข้อมูล.....

(16 pt) ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

[illegible]

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

อภิปรายผล (18 pt)

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

...(16 pt).....ระบอบองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย...สังเคราะห์
ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจ
ง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

...(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดกุมได้ใจความ.....พร้อมข้อเสนอแนะที่
ได้จากการวิจัย.....และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือ กรณีที่ขอความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

...(16.pt)...ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการ
วิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและ
ความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16.pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

...(16 pt).....

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

.....(16 pt).....

สรุป (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....